

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

Koolimuusika õppekava

Timo Dreimann

**MUUSIKAINSTRUMENTIDE VALIK JA KASUTAMINE PÕHIKOOLIDE I
KOOLIASTME MUUSIKATUNDIDES PÄRNU LINNA KOOLIDE NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Muusikahariduse lektor, Tuulike Kivestu

Kaitsmisele lubatud:

Viljandi 2013

SISUKORD:

SISUKORD:	2
SISSEJUHATUS	3
1. TEEMA KÄSITLEMISE TEOREETILISED LÄHTEKOHAD.....	6
1.1. Muusikaõpetaja tegevust määratlevad seaduse sätted	6
1.2. Muusika osa lapse arengus	6
1.2.1. Kasvatusteadlaste ja muusikapedagoogide seisukohad muusika õpetamisest üldhariduskoolides.....	6
1.2.2. Lapse muusikalisest intelligentsusest	8
1.3. Pilliõpe.....	10
1.3.1. Pillimängu tähtsus hariduses	10
1.3.2. Pilliõppe osa riiklikus õppekavas	12
1.3.3. Pillide kasutamine nooremas koolieas.....	12
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA	16
2.1. Valim.....	16
2.2. Andmekogumismeetod ja protseduur	18
2.3. Andmeanalüüs	18
3. UURIMISTÖÖ ANALÜÜS JA TULEMUSED.....	19
3.1. Õppealajuhatajate küsimuste tulemused.....	19
3.2. Muusikaõpetajate küsitluste tulemused	22
3.3. Järeldused	32
KOKKUVÕTE	35
KASUTATUD KIRJANDUS	37
LISAD	38
Lisa1 Küsimustik õppealajuhatajatele	38
Lisa 2 Muusikaõpetajate küsimustik	40
SUMMARY	45

SISSEJUHATUS

Põhjus, miks enamik inimestest võtab osa muusikategemisest - komponeerimisest, esitamisest või kuulamisest - , on see, et muusika suudab äratada meis sügavaid ja tähendusrikkaid tundeid. Igapäevased kogemused näitavad, et muusikalised emotsioonid võivad meid päästa elu üksluisusest, tüdimusest või depressioonist, ulatudes mõnikord helikonstruktsioonist saadud puhtast esteetilisest naudingust läbi rõõmu või kurvastuse, mida muusika äratav või võimendab (Sloboda 2000, lk 17).

Paljud lapsevanemad alustavad lapse muusikalist harimist varakult beebikoolide juures muusikaringides. Eestis on muusikaõpetus koolieelse lasteasutuse, koolide riiklikus õppekavas olulisel kohal kohustusliku ainaena kõigis vanuseastmetes. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid. Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti (Põhikooli riiklik õppekava „Kunstiained“. 2011, lk 5).

Pillimängus õpilased omandavad esmased mänguvõtted rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillidel ning 6-keelsel väikekandelil või plokkflöödil. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna (Põhikooli riiklik õppekava „Kunstiained“. 2011, lk 7). Pillimängu osatähtsust on märgitud ka varasemates õppekavades, kuid realselt pole kõiki võimalusi selles vallas suudetud rakendada. Puuduseks pillide vähesus, õpetajate tahe või teadmised, kuidas pillimängu eesmärgipäraselt kasutada (Urbel 2011).

Tuginedes Tallinna Ülikooli muusika õpetuse metoodika professor Tiina Selke uurimustulemustele selgub, et tunni tegevusse on toodud sisse pillimängu, kuid domineerivaks muusikaõpetuses on jäänud ikkagi laulmine ja teooria tundmine (Selke 2007, lk 148). Uues põhikooli riiklikus õppekavas I kooliastmes peaks kesksel kohal olema laulmine ja pillimäng (Põhikooli riiklik õppekava „Kunstiained“. 2011, lk 7).

Uurimuse **probleemiks on**: Kuidas rakendatakse pillimänguõpet Pärnu linna üldhariduskooli I kooliastmes.

Käesoleva uurimistöö **eesmärgiks** on välja selgitada tegurid, mille alusel valitakse ja kasutatakse muusikainstrumente Pärnu linna üldhariduskooli I kooliastme muusikatundides.

Tuginedes uurimistöö eesmärgile otsitakse vastuseid alljärgnevatele küsimustele:

1. Millistest printsiipidest lähtuvalt muusikaõpetajad valivad ja kasutavad muusikainstrumente üldhariduskooli I kooliastme muusikatundides?
2. Millised on kõige rohkem ja millised kõige vähem kasutatavad muusikainstrumendid üldhariduskooli I kooliastme muusikatundides?
3. Millistest meetodikatest lähtuvad muusikaõpetajad muusikainstrumentide õpetamisel?
4. Milline osatähtsus on pillimängul üldhariduskooli I kooliastme muusikatundides ja kui palju tegelikkuses pillimängu rakendatakse?
5. Millised on peamised põhjused pillimängu rakendamisel muusikaõpetuses?

Eesmärkide täitmiseks ja probleemide lahendamiseks püstitati järgmised **ülesanded**:

- koostada uurimistöö kavand;
- tutvuda erinevate teoreetiliste allikatega muusika ja pillimängu arendavast mõjust õpilaste loominguliseks eneseväljenduseks;
- viia läbi intervjuu õppealajuhatajatega taustandmete kogumiseks;
- koostada ankeet õpetajatele, et välja selgitada muusikaõpetajate poolt valitud ja kasutatud instrumentide valik;
- teostada andmete kogumine;
- teostada andmeanalüüs ja saadud tulemuste põhjal järelduste ja kokkuvõtete tegemine.

Bakalaureusetöö esimeses peatükis antakse ülevaade erinevate muusika ja muusikainstrumentide osatähtsusest erinevates õpikäsitlustes üldhariduskooli I kooliastmes.

Teises peatükis kirjeldatakse valimit ja selle koostamise põhimõtteid. Järgnevalt antakse ülevaade andmekogumismeetodist ja protseduurist.

Püstitatud eesmärgini jõudmiseks ja põhiprobleemi lahendamiseks teostatakse kolmandas peatükis lähtuvalt õppealajuhatajate intervjuudest ja õpetajate ankeetküsitluste tulemustest

analüüs. Esitatakse uurimustulemused ja nende põhjal tehtud järeldused. Uurimus viiakse läbi üldhariduskooli I kooliastme õppealajuhatajate ja õpetajate hulgas.

1. TEEMA KÄSITLEMISE TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1. Muusikaõpetaja tegevust määratlevad seaduse sätted

Haridusseaduse ülesanne on õiguslikult tagada haridussüsteemi kujunemine, toimimine ning areng (Eesti Vabariigi haridusseadus 1992, §1). Käesoleva seaduse raames on haridus õppeprogrammidega ettenähtud teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ja käitumisnormide süsteem, mida ühiskond tunnustab ning mille omandatust ta kontrollib (Eesti Vabariigi haridusseadus 1992, §2 (1)).

Põhikooli riiklik õppekava kehtestab riigi põhiharidusstandardi. Seda rakendatakse kõigis Eesti Vabariigi põhikoolides olenemata kooli õiguslikust seisundist, kui seadus ei sätesta teisiti. Riiklik õppekava koosneb üldosast ja lisadest, kus lisades esitatakse valdkonniti koondatud ainekavad ning läbivate teemade kavad (Põhikooli riiklik õppekava 2011, §1).

Õppekavad sisaldavad hariduse sisu määravaid kohustuslikke õppeprogramme, õppetöökse ettenähtud ajakulu, kohustuslikke teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisnormide kirjeldusi (Eesti Vabariigi haridusseadus 1992, § 2 (6)).

2011 aastal kehtima hakanud Põhikooli riiklik õppekava määratleb I kooliastme õppetegevused muusikas. I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted (Põhikooli riiklik õppekava 2011, lisa 6 lk 7).

1.2. Muusika osa lapse arengus

1.2.1. Kasvatusteadlaste ja muusikapedagoogide seisukohad muusika õpetamisest üldhariduskoolides

Igas inimeses on loov alge. A. Makarenko järgi võib loovust mõista kui võimet lahendada probleeme, kasutamata valmis malle. Loovus eeldab julgust, iseseisvat mõtlemisvõimet ja tahet

olla mina ise. Last tuleb toetada selles, mis tema sees on. Loov tegutsemine aktiveerib kõiki võimeid: aistinguid, tundeid, mõtlemisvõimet, tahtejõudu, fantaasiat (Mellov 1999, lk 7). Jõukohaselt suunatud improvisatsiooniline tegevus igas vanuseastmes, mis suunab õpilasi iseseisvale probleemistiku püstitamisele ja lahendamisele, hoiab oma vahetu leidmisrõõmuga õpilase vaimsed huvid evelil. Nii saame kaasa aidata loova mõtlemise arendamisele (Päts 2010, lk 112).

Õpilastel jääb vähe võimalusi iseseisvaks tööks, mõtlemiseks ja loovaks tegevuseks ning selle kaudu arenemiseks. Iseseisvus mõtlemises ja loovus on samas üha soovitud kvaliteetid ühiskonnas (Renter-Reintamm 2006, lk 22). Loovat mõtlemist saab õppida ja arendada, selleks ei pea kõik lapsed vaimselt või füüsilised võrdväärseid olema. Tundide võtmesõnaks on mängulisus ja kujundlikkus. Lastel on suurepärane fantaasia ning erk kunstimeel. Kui suunata õpilane algusest peale loovale tegevusele, siis anname talle võimaluse tunda end loova isikuna. Õpetaja võiks teatud ülesannetes pakkuda ainult idee või anda impulssi tegutsemiseks, sest siis on õpilane aktiivses, lahendust otsivas olukorras. Inimese ja teda ümbritseva maailma mõistmisel on õpilasele eeskujuks õpetaja (Mellov 1999, lk 7).

Ükski inimese annetest ei avaldu nii varases eas kui muusikaline talent. Uurijatele on siiani ebaselgeks jäänud nii põhjus, miks just see varakult esile kerkib, kui ka see, milline on ikkagi muusikalise ande olemus (Tani-Jürisoo 2001, lk 16). Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises. Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks (Põhikooli...2011, lisa 6 lk 6).

Muusikat õppides toonitatakse sageli muusika tehnilist poolt ning muusika emotsionaalne mõju jäetakse sageli tagaplaanile. Siin aga peitub muusika suurim saladus – helid, hääled, rütmid ja võnked mõjutavad meie tundeid ja emotsioone, ärgitavad mõtteid ja sageli aktiveerivad tegutsema. Töötades lastega, neid õpetades tuleks seda fenomeni endale aegajalt meelde tuletada (Toom 2001, lk 22). Õpilasi endid tuleks innustada looma muusikalisi pilte, mis oleksid kokkuvõtteks, sünteesiks õpitud, see võimaldab rakendada kõrgema taseme õppimist. Siinkohal tulevad kasuks ka kõikvõimalikud saatepillid ja humoorikas õhkkond (Tani-Jürisoo 2001, lk 20).

Kui muusikatundidest saadav teadmine on valdava osa noorte jaoks võõras ja surnud, siis muusika kui sellise vastu on huvi väga suur. Tuginedes Eestis läbi viidud kasvatus- sotsioloogilistele uurimustele, võib väita, et viimase kolmekümne aasta jooksul on muusika püsinud pidevalt noorte huvivaldkondade pingereas esikohtadel (Liimets 2007, lk 13). Muusikatundides on õpilaste arvates liiga vähe aktiivset musitseerimist, aga just ise musitseerimine teeb muusika kui õppeaine õpilasele meeldivaks. Meeldivust, emotsionaalsust ja esteetilisust peavadki noored muusika juures kõige tähtsamaks. Muusikat tahetakse õppida, et tunda ja tajuda, mitte et teada (Liimets, Raudva 2006, lk 19).

Lapse muusikaliste elamuste pinnalt võrsub tema huvi muusika kui kunstiliigi vastu, nendest kujuneb tee, mida mööda laps muusikani jõuab. Muusikaõpetuse tundides peaks iga õpilane saama kogemuse, et ta on suuteline ennast muusikaliselt väljendama (Pullerits 2003, lk3). Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni (Põhikooli...2011, lisa 6). Laste muusikalised eeldused on aga väga erinevad. Seetõttu on oluline, et muusikatunnid oleksid võimalikult mitmekesised ja erinevaid arengutasemeid arvestavad (Pullerits 2003, lk3). Üksnes elamusi pakkuv ainekäsitus, mis õpilasi lakkamatult uute ülesannete ette seab ning iseseisvale mõtlemisele ja väljendumisele ergutab, äratav neis loomungulisi instinkte ja hoiab värskelt nende huvi muusika vastu (Päts 2010, lk 112).

Muusika tähendus, muusika suhteasetus ühiskonnaga on ainult üks osa kasvatuses. Teise, olulisema osa moodustab õpetaja roll kasvatuses, tema hoiakud, prioriteedid muusikas, arusaamad ja suhtlemisstiil õpilastega. Pädev ja loov õpetaja suudab isegi kehva ainekava õpilastele huvitavaks teha ja õpilased muusikasse tuua, samal ajal kui oskamatu ja initsiatiivitu õpetaja võib isegi kõige paremate õppematerjalide olemasolu juures lapsed muusika juurest peletada (Selke 2007, lk 36).

1.2.2. Lapse muusikalisest intelligentsusest

Muusikaline intelligentsus hõlmab tegelemist kogu helide ja vibratsioonide maailmaga, mis inimest ümbritseb ning mis on tekitanud kas naturaalsel viisil (kõikvõimalikud loodushääled) või

inimese enese poolt loodud keskkonna, masinate, muusikainstrumentide ja tema enese häälepaelte poolt.

Hästiarenenud muusikalise intelligentsusega inimene:

- märkab ja mõistab heli- ja rütmimustreid ning naudib eksperimenteerimist;
- on tundlik muusikahelidega seotud meeleolumuutustele;
- on hea rütmitajuga;
- naudib erinevat sorti helidega improviseerimist ja eksperimenteerimist;
- tunneb muusika vastu huvi ning arendab välja oma kateegooriaid ja eelistused;
- tal on muusika kuulamisel teatud ootused selle sisemise loogika osas (Tani-Jürisoo 2001, lk17).

Tuuli Toom toob välja muusikaga seostuvad tegevused mis leiavad rakendamist ka teistes õppeainetes ja tegevusvaldkondades.

Lingvistiline intelligentsus- keelte õppimine

Ükskõik millise keele õppimisel on lisaks tähenduse, reeglite ja kasutusvõimaluste tundmisel oluline osa foneetikal – keele kõlal, dünaamil, artikuleerimisel, rütmil ja keelemeloodial. Nii keeles kui muusikas on motiivid, fraasid ja laused (Toom 2001, lk 22).

Matemaatiline intelligentsus

Muusika rütmiline külg on seotud arvude maailmaga, mis on ju matemaatika pärusmaa. Rütm moodustubki kindla pikkusega ja kindla omavahelises suhtes olevaist helivältustest. Muusikas võib leida mitmeid näiteid matemaatika huviorbiiti kuuluvaist proportsioonide, teatud arvusuhete ning kindla korra järgi korduvate rütmimustrite otsinguist. Näiteks J. S. Bachi helilooming, seeriatehnika A. Bergi loomingus ja arvutimuusika loomine (Toom 2001, lk 22).

Interpersonaalne ja intrapersonaalne intelligentsus

Musitseerimine on üks eneseväljendusvõimalus ja suhtlemisvahend. Muusika saab olla oma tunnete avamise ja näitamise vahendiks. Muusika kaudu on võimalik suhelda, ilma teise inimese kõnekeelest aru saamata (Toom 2001, lk 22).

Kehalis-kinesteetiline intelligentsus – liikumine ja kehakeel

Lapsed reageerivad muusikale spontaanselt liikumisega. Nad jooksevad, hüppavad ja hakkavad omamoodi tantsima, püüdes täiskasvanuid nende tantsudes imiteerida. Enamasti ei suuda

täiskasvanud end muusika järgi nii vabalt liigutada nagu lapsed, ka siis, kui nad sellist soovi tunnevad .

Pedagoogika seisukohalt on oluline märgata, et lapsed tajuvad loomuomaselt muusikat ja liikumist ühtse tegevusena. Füüsiliselt kogetut suudavad lapsed ka selgemini ette kujutada ja mõista. Konstruktivistlikud õppemeetodid püüavadki siduda hääle ja kogu keha kasutamise õppeprotsessi (Toom 2001, lk 23).

1.3. Pilliõpe

1.3.1. Pillimängu tähtsus hariduses

Laulmise kõrval on muusikaliseks eneseväljenduseks pillimäng, mis aitab õpilasel tunnetada, teadvustada ja arendada oma võimeid (Urbel 2011). Carl Orff leiab, et pillimäng aktiveerib last ja võimaldab eneseväljenduseks kasutada erinevaid musitseerimisviise (Pullerits 2004, lk 31). C. Orffi süsteemi eesmärgiks on anda kõlade kuulamise ja improviseerimise kaudu impulsse loominguks. Musitseerimist alustab Orff rütmilis-keelelisel alusel metrorütmilisest tööst nime-, sõna- ja kõnemängude kaudu, liikudes edasi rütmide markeerimisele kehapillil ja seejärel instrumentariumil (võrutrumm, kõlapulgad, kastanjetid, trijangel, plokkflööt, plaatpillid: ksülofon, metallofon, kellamäng jt.) (Selke 2007, lk 67).

Üldsuse ja muusikaõpetajate arvamus: Pillimängu ei seotud üldhariduskooli muusikaõpetusega, seda peeti elitaarseks. Mängu lastepillidel peeti lihtsalt mängimiseks (Selke 2007, lk 145). Üldsuse ja muusikaõpetajate, eriti noorema põlvkonna hoiakutes on märgata olulist nihet erinevate muusikaliste tegevuste, eriti aga pillimängu väärtustamine ja muusika kui eneseväljenduse, -regulatsiooni ja -loome suunas (Selke 2007, lk 146). Instrumentide väärtustamine erinevatel ajajärkudel on erinev ja tõenäoliselt seotud nii hetkemoega, ühislaulu traditsioonidega, üldhariduskooli muusikakasvatusega kui ka ühiskonnas valitsevate arusaamadega "hea hariduse" tähendusest ja pillimängu osast selles (Selke 2007, lk 129).

Aktiivõppe meetodite kasutamine motiveerib õppetöös aktiivsemalt osalema, tõstab sisemotivatsiooni, muudab aktiivsemaks ja loovamaks, arendab koostöövõimet ja sotsiaalseid oskusi, loob aktiivse, kaasahaarava, uuriv-avastava õpikeskkonna (Renter-Reintamm 2006, lk 23).

Samas võimaldab pillimäng diferentseeritud tegevust, kus osa klassist laulab, teine osa saadab pillidel, ning individuaalset lähenemist tagasihoidlikumate laululiste võimetega õpilastele. Pillide kasutamine tunnis võimaldab mitmekesiseid musitseerimisvorme ja õpetaja saab kasutada erinevaid metoodilisi võtteid. Samuti saab õpetaja kaasata õpilasi, kes tegelevad pilliõppega süvendatult ning seeläbi veelgi rikastada õppeprotsessi (Urbel 2011). Pillimäng mitmekesistab muusikalist tegevust tunnis. Eriti on seda vaja nn mudellaulude puhul, mis pole kuigi meloodilised, kuna nende eesmärk on teine – teatud kuuldekujutluste ja astmemudelite omandamine. Kui rütmipillidel suudavad mängida enamasti kõik lapsed, siis plaatpillidel mängimine eeldab juba rohkem oskusi ja kogemusi. See annab mängujulgust ja nii on lastel juba pillimängu õppimist alustades võimalik saavutada kaunis ansamblikooskõla (Pullerits 2003, lk 4).

Pedagoogiliselt on tähtis, et ühine musitseerimine pillidel aitaks igal lapsel tajuda oma osalust ja tähtsust muusikalises protsessis ja selle kaudu tunnetada, et tõepoolest iga pillipartii on osa muusikalisest tervikust. Peamine on, et pillimängu kaudu saab laps avastada aina uusi kõlavõimalusi, rütmivorme ning nii võib tal tekkida musitseerimise vastu suurem huvi (Pullerits 2003, lk 33).

Pillimäng aktiveerib õpilast muusikalises tegevuses ning pakub ainulaadse võimaluse mängida erinevatel muusikainstrumentidel, õpetab tundma pille, nende mänguvõtteid, kasutama dünaamilisi varjundeid ja rakendama muusikalist kirjaoskust. Pillimängu kaudu areneb kontsentratsiooni- ja tähelepanuvõime, kuulamis- ja koostööoskus ning ansamblitunnetus. Eesmärgistatud õppetegevuses saab arendada õpilaste esinemisjulgust ja -oskust ning katsetada erinevaid karaktereid instrumentaalmuusikas (Urbel 2011).

Heino Kaljuste leiab, et muusikalise tegevuse mitmekesistamiseks klassitunnis on otstarbekas ja arendav rakendada pillimängu nii laulude saateks kui ka iseseisvalt. Selline tegevus arendab lisaks muusikalistele võimetele ka enesekindlust, leidlikkust ja osavust (Urbel 2011). Pillisaadet varieerides võib laulu esitlust muuta. Selline vajadustest ja võimalustest lähtuv õpetamisviis on andnud paljudele lastele võimaluse muusika loomeprotsessis osaleda (Jukk 2008, lk 4). Noorte huvi pillimängu ja muusikahariduse vastu on väga hea “õppevahend” muusikaõpetajatele, kes annavad üldhariduskoolides muusikatunde. Õpetajal on võimalus kutsuda noorematele õpilastele esinema vanemaid õpilasi, et muuta muusikatunnid sisukaks, tutvustada pille, kuulata muusikat.

Õpilased saavad olla tundide kaasloojateks, tutvustades pillide erinevaid tämbreid, kasutusvõimalusi, erinevaid muusikastiile jne. (Leivategija 2007, lk 13).

1.3.2. Pilliõppe osa riiklikus õppekavas

Ainekavades mainitakse lastepillide kasutamist alates 1964. aastast. Pille soovitati kasutada enamasti algklassides rütmitunde arendamiseks rütmisaadetes. Enam tähelepanu pööratakse instrumentaalsele tegevusele 1970-ndate ainekavades, milles rõhutatakse eelkõige pillide rühmaõpetuse ja saatefunktsiooni, aga ka liikumise markeerimist, mängulist elementi ja elamuslikkust ning improvisatsioone pillidega (Selke 2007, lk 110). 1990-ndate ainekavades rõhutati järjest enam pillimängu kui iseseisva muusikalise tegevuse vormi osa, samuti on kasvanud improvisatsiooni ja omaloomingu tähtsus. 1996. a ainekavas toodi esmakordselt soovitus lihtsamate rütmipillide valmistamiseks algklassides ja rõhutati instrumentaalses tegevuses ansamblitunnetuse arendamist – pillimängu sotsiaalset aspekti, koostööskuse kujundamist (Selke 2007, lk 110). Varasemad ainekavad mainivad ka omaloomingut, 2002. a ainekava soovitab “innustada õpilasi looma iseseisvaid muusikalisi kompositsioone” (Selke 2007, lk 110).

2011 aasta muusikaõpetuse ainekavas on nii õppe- ja kasvatusesmärkides, õppetegevustes kui ka õpitulemustes pööratud palju tähelepanu musitseerimisele. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Nende tegevuste läbi avarduvad iga õpilase jaoks muusikaga tegelemise võimalused ja sellest rõõmu tundmine. Pillimängu osatähtsust on märgitud ka varasemates õppekavades, kuid realselt pole kõiki võimalusi selles vallas suudetud rakendada. Olgu puuduseks pillide vähesus, ajanappus, õpetajate tahe või teadmised, kuidas pillimängu eesmärgipäraselt kasutada (Urbel 2011).

1.3.3. Pillide kasutamine nooremas koolieas

Metoodiliselt hakkas lastepillide lihtsaid saateid järjekindlalt kasutama R. Päts 1930-ndate keskpaiku. Pillisaated ilmusid veel R. Pätsi 1946. aasta laulikus. Vahepealsetel aastatel uute

autorite laulikus neid ei kasutatud. Rütmsaadet ilmusid taas 1960-ndate laulikus (Selke 2007, lk 118).

C. Orff leidis, et kasvatuslikult niisama tähtis kui laulmine, on tegelemine muusikainstrumentidega. Suurt abi pillimänguga tegelemisel pakub C. Orffi poolt väljatöötatud instrumentarium ja selle kasutamise meetodid, mis oma lihtsuse ja operatiivse rakendamisvõimalusega loovad selleks erakordselt soodsa pinnase. (Päts 2010, lk 121, 142). Koostöös muusikaõpetaja ja helilooja G. Keetmaniga töötas ta 1930-ndatel välja originaalse instrumentariumi kergelt õpitavaist lastele kohandatud meloodia- ja löökpillidest ning koostas originaalsuse õppematerjali (Schlverk, 1930-35 ja Musik für Kinder 1950), mis oma originaalsuse ja uudsusega tõi talle ülemaailmse kuulsuse (Selke 2007, lk 67).

Riho Päts oli uute suundade seadja Eesti muusikakultuuris. R. Päts nägi muusikakasvatust mitmekülgsena, mitte ainult laulmiskeskseks. 1960. aastatel alustati R. Pätsi initsiatiivil Orffi õpetuse elementide propageerimist laulutunnis. Tema eestvedamisel alustati rütmipillide valmistamist koolidele ja lasteaedadele (Selke 2007, lk 55). Esimene murrang lastepillide kasutamises toimus 1970-ndatel, mil järjest enam hakati kehapilli kõrval kasutama erinevaid rütmipille (Selke 2007, lk 120).

Tänapäeval on kõigist muusikalise kasvatusmeetodeist rahvusvaheliselt kõige suurema tähelepanu osaliseks saanud kaks – Saksa silmapaistva helilooja ja pedagoogi Carl Orffi õppesüsteem ning Ungari tuntud helilooja ja pedagoogi Zoltan Kodaly süsteem (Päts 2010, lk 118). C. Orffi õppesüsteemis mängib tähtsat osa eriinstrumentarium, mille rakendamine laiendab laste muusikalisi huve ja mitmekesistab muusikalist tegevust (Päts 2010, lk 120). Zoltan Kodaly süsteemis on instrumentariumil märksa tagasihoidlikum koht. Siin pannakse rohkesti rõhku rütmilistele kaasmängudele (plaksutamise, koputamise ja trampimisega) (Päts 2010, lk 123). Nii Orffi kui Kodaly õpetuse elemendid ja uued ideed leidsid väljundi R. Pätsi koostatud õppematerjalides. Valdav osa R. Pätsi loomingulisest pärandist on suunatud lastele ja noortele. Nii tema looming kui õppekirjanduse koostamise printsiibid (mudellaulud, rütmilismeloodilised variatsioonid, ostinato kaasmängud jt) on väärt eeskujude, mille juurde on pöördunud tagasi käesoleva sajandi algul uue õppematerjali koostamisel (Selke 2007, lk 55).

Innustatuna R. Pätsi pillimuusika kasutamise ideest alustati H. Kaljuste energilisel eestvõttel plakkflöödiõpetuse sisseviimist klassitundi. Siit sai alguse pillimuusika levik koolis, mille

eesotsas olid kõrvuti H. Kaljustega Tallinna Pedagoogilise Instituudi õppejõud ja muusikaõpetaja Heldur Vaabel ning Tallinna Riikliku Konservatooriumi õppejõud Heino Jürisalu (1930-1991) (Selke 2007, lk 68). Instrumentaalse rahvamuusika tutvustamine (eeskätt H. Jürisalu aktiivsel toetusel) oli rahvalaulude kõrval uus suund ja selles oli ajaliselt eristatav kvalitatiivne areng pillide, mänguvõtete, meetodika tutvustamisest rahvaviisiseadeteni. Pillimuusika sisseviimiseks muusikatundi tehti suuri jõupingutusi, ometi pidi H. Kaljuste nentima, et võrdväärset kohta instrumentaalmuusikal klassitunnis veel ei ole ja pillide nappus sunnib tegelema vokaalmuusikaga (Selke 2007, lk 69).

Laulumängude mängimisest, kehapillide ja üksikute rütmipillide kasutamisest 1950-60-ndatel kasvas 1970-ndateks välja iseseisev rütmikasuund (H. Jürisalu, H. Kaljuste). Sellest omakorda 1990-ndate lõpuks kujunenud C. Orffi õpetusele põhinev (M. Pullerits, T. Jukk, Z. Mellov) liikumise ja draamaelementidega rikastatud, emakeele kõlade ning rütmidele põhinev õpetussüsteem (Selke 2007, lk 89). Teine laine instrumentariumi kasutamisel oli 1990-ndatel. Sellel perioodi lähenemises on tunda jazzmuusika (stiilisaated, oluliselt mitmekesistunud instrumentarium, repertuaar), Orffi meetodika (improvisatsiooni osa kasv, liikumine, erinevate kehaosade kasutamine rütmi markeerimiseks) ja folkloori mõju (Ilmus pajupilli valmistamise juhis, rahvalikud pillid saadetes) (Selke 2007, lk 120).

Aastatuhande vahetusest alates ilmusid rütmipillide saated ja palad ka töövihikutes, mistõttu laulikutes oli neid mõnevõrra vähem, kuid laulikuis-töövihikuis kokku oluliselt rohkem (Selke 2007, lk 120). Pillimängu õppimine ei tohi muutuda kuivaks, tüütuks sunnitööks. Töötahe peab tulema vajadusest mingit eesmärki saavutada. Näiteks üht huvitavat, meeldivat pala hästi, vaevata mängida. Õpilasel peab tekkima kujutlus, mida ta tahab väljendada muusikaga ja selleks on vajalik vahetu kokkupuude looduse ja kunstidega (Leichter 1997, lk 39). Muusika saab sündida ka kõige pisemast rütmiharjutusest. Väike lihtne rütmisalm, laul või pillilugu saab elavaks muusikaks dünaamikat ja temposid varieerides, pillide tämbreid kuulates ja omavahel sobitades, lugude ülesehitust ehk vormi täiendades ja improviseerides. Iga pala hakkab kõlama omamoodi, olenevalt õpetajast ja õpilastest, kes hakkavad koos muusikat looma (Jukk 2008, lk 4).

Orffi süsteem on poole sajandi jooksul oluliselt edasi arenenud, kaasajastunud: lisandunud on uusi instrumente (eriti olulise koha on saanud kehapill), kasvanud on liikumise ja

improvisatsiooni osa, juurde on tulnud draamaelementide kasutamine ja seosed relatiivse helikõrgussüsteemiga (Selke 2007, lk 67).

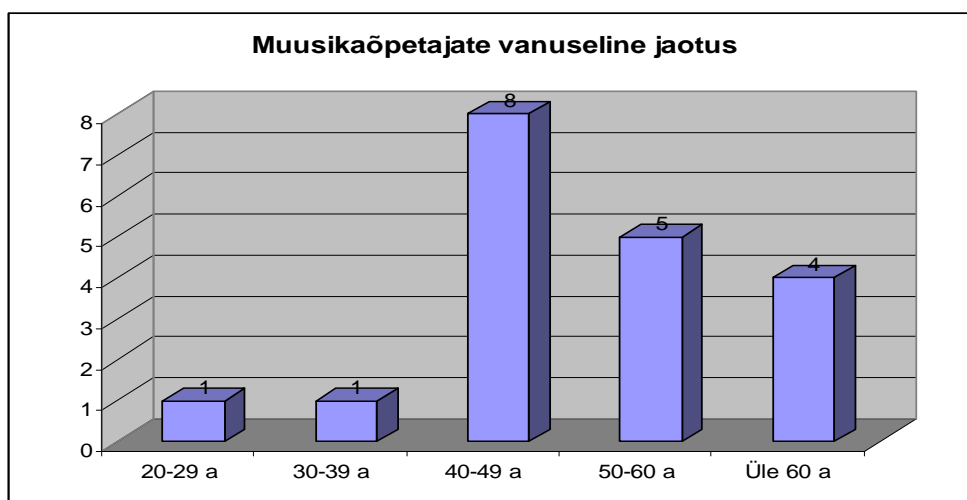
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

Antud uuringu eesmärgiks on anda ülevaade muusikainstrumentide valikust ja kasutamisest Pärnu linna üldhariduskoolide I kooliastmes. Käesolev peatükk on jagatud kolmeks alapeatükiks. Esimeses alapeatükis kirjeldatakse valimit ja selle tekkimise põhimõtteid. Teises alapeatükis antakse ülevaade mõõtevahenditest, andmekogumismeetodist ja protseduurist. Viimases alapeatükis kirjeldatakse andmetötluse põhimõtteid.

2.1. Valim

Antud uuringu populatsiooni moodustasid Pärnu linna üldhariduskoolide I kooliastme õppealajuhatajad ja muusikaõpetajad. Pärnu linna üldhariduskoolide I kooliastmes töötab 10 õppealajuhatajat ja 19 muusikaõpetajat. Populatsiooni väiksuse tõttu on kasutatud kõikset valimit, et tagada uurimistöö tulemuste valiidsus. Valimi moodustasid 10 õppealajuhatajat ja 19 muusikaõpetajat. Küsimustik õppealajuhatajatele oli mõeldud tausta loomiseks, sisulist informatsiooni kogusin muusikaõpetajatelt.

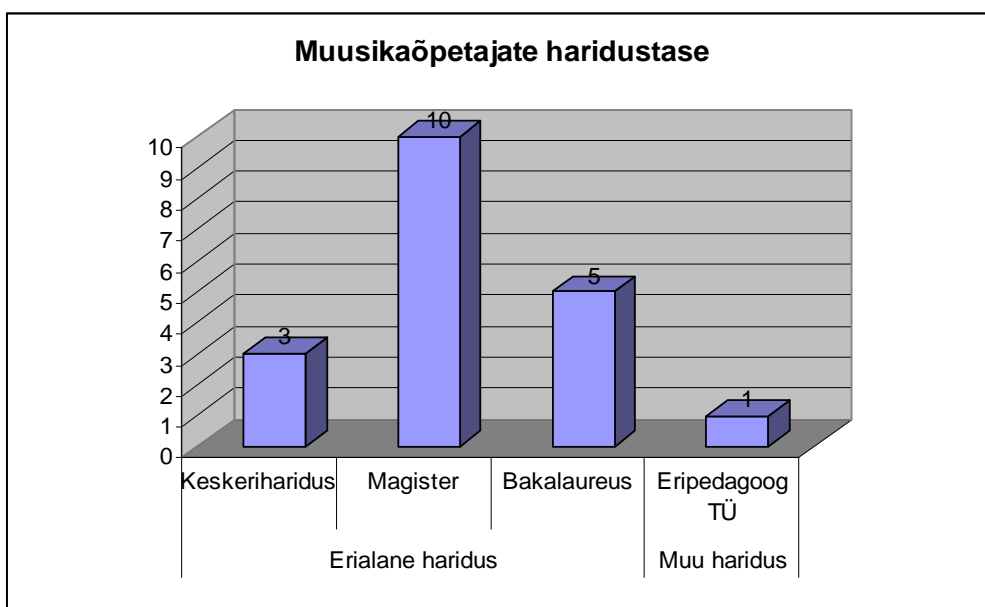
Järgnevalt on joonisel 1 ära toodud üldhariduskoolide I kooliastme muusikaõpetajate vanuselise jaotus.

Joonis 1. Muusikaõpetajate vanuseline koosseis

Valimis oli alla 40 aastaseid õpetajad 2, kõige enam oli muusikaõpetajaid vanuses 40 kuni 49 aastat.

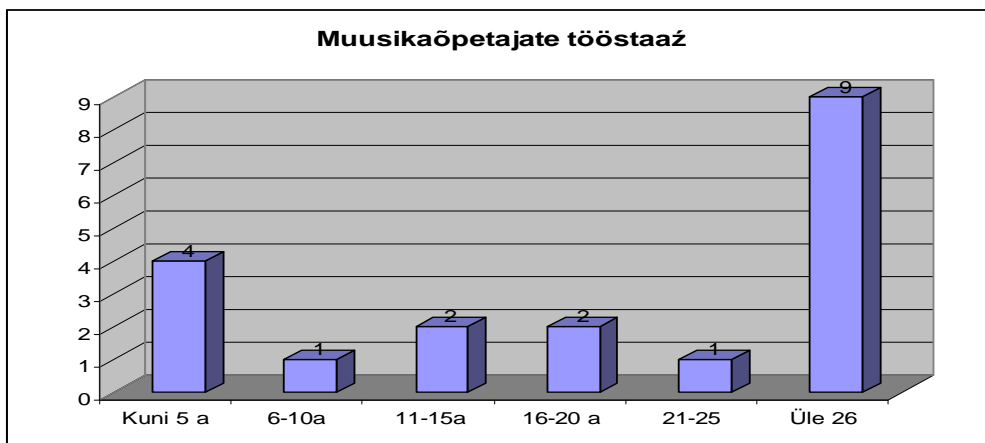
Ankeetküsitluses väljatoodud küsimuse nr 2 vastus andis ülevaate, milline on üldhariduskoolide I kooliastme muusikaõpetajate haridustase.

Joonis 2. Muusikaõpetajate haridustase

Vastanute hulgas olid 10 õpetajat omandanud magistrikraadi, viis bakalaureusekraadi, üks vastanutest oli lõpetanud Tartu Ülikooli eripedagoogika osakonna ning kolm omavad keskeriharidust.

Joonis nr 3 andis ülevaate üldhariduskoolide I kooliastme muusikaõpetajate tööstaažist.

Joonis 3. Muusikaõpetajate tööstaaž

Üldhariduskooli I kooliastmes on töötanud muusikaõpetajana üle 26 aasta 9 õpetajat. See moodustab valimist 60%.

2.2. Andmekogumismeetod ja protseduur

Käesoleva uurimistöö empiiriline osa viidi läbi Pärnu linna koolides ajavahemikus 15.02.2013 – 30.03.2013. Andmete kogumiseks koostati kaks erinevat küsimustikku, mis jagati kõikidele Pärnu linna 10 üldhariduskooli I kooliastme õppealajuhatajatele ja muusikaõpetajatele. Vastasid 10 õppealajuhatajat ja 19 muusikaõpetajat. Vastajate protsendiks kujunes nii õppealajuhatajate, kui ka muusikaõpetajate osas 100%.

Küsimustikud jaotati Pärnu linna koolides I kooliastmes töötavatele õppealajuhatajatele e-maili kaudu ja muusikaõpetajatele küsitleja poolt paber kandjal. E-meilile paluti tagastada küsimustik 10 päeva jooksul. Muusikaõpetajate ankeedid paluti küsitleja poolt tagastada 10 päeva jooksul, millele küsitleja ise järgi tuleb. Õppealajuhatajate küsimustik koosnes kaheksast küsimusest ja sisaldas avatud küsimusi. Küsimustik muusikaõpetajatele koosnes 20 küsimusest ja see sisaldas nii valikvastusega kui avatud küsimusi.

2.3. Andmeanalüüs

Empiirilise uurimise juures kasutati kombineeritud uurimismeetodit, mis põhineb kvalitatiivsel ja kvantitatiivsel uurimisel. Õppealajuhatajate ja muusikaõpetajate ankeetküsimustikus kasutati nii kvalitatiivset ja kvantitatiivset uurimismeetodit. Analüüs toimus sisuanalüüsi meetodil. Andmeanalüüsiks kasutati andmetöötlusprogrammi Microsoft Excel. Tulemused toodi ära tabelites, illustreeriti diagrammidega ja esitati need koos selgitava ja analüüsiva tekstiga.

3. UURIMISTÖÖ ANALÜÜS JA TULEMUSED

Käesolevas peatükis antakse ülevaade õppealajuhatajate ja muusikaõpetajate küsimustiku tulemustest ning viimases alapeatükis tehakse järeldused.

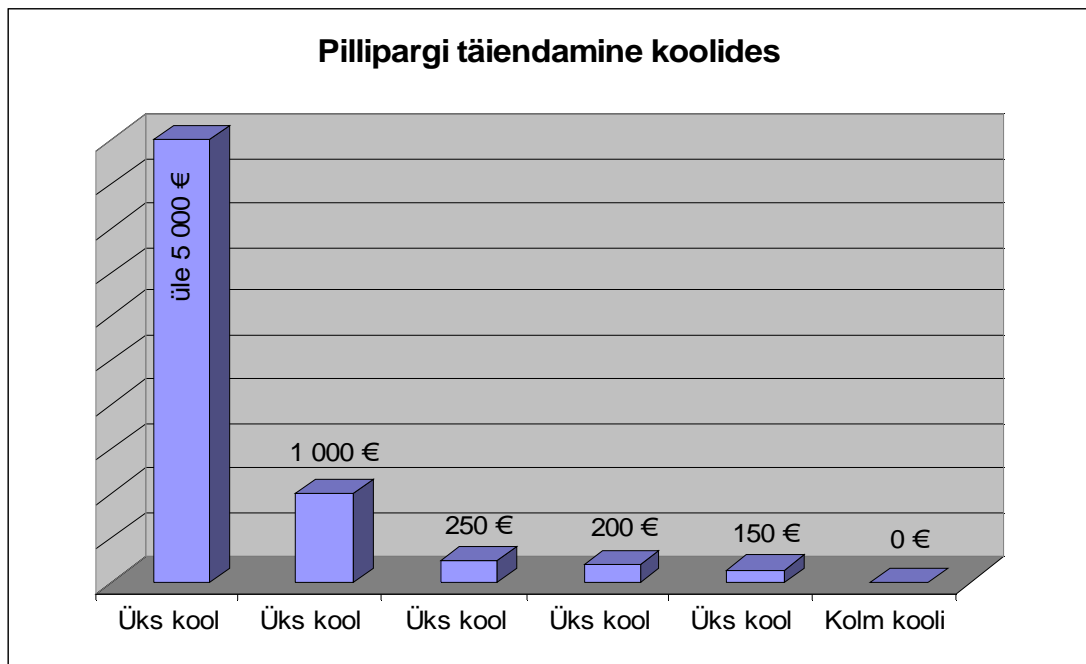
3.1. Õppealajuhatajate küsimuste tulemused

Õppealajuhataja küsimustikest selgus, et kuues koolis tegelevad põhikooli I kooliastme muusikaõpetusega 2 õpetajat, kolmes koolis 1 ning ühes koolis 4 õpetajat.

Kõikides koolides valmis uus õppekava 2012 aasta septembriks. Üleminek on toimunud sujuvalt, ilma probleemideta. Põhjaliku selgituse andis ühe kooli õppealajuhataja: “Ainekavas on lahti kirjutatud klassiti õpitulemused ja õppesisu. Eraldi on välja toodud üldpädevuste kujundamine ainevaldkonnas, lõimimine teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega ning ülekoolilised üritused, mis tagavad läbivate teemade käsitlemist antud valdkonnas. Klassijuhatajad koostöös aineõpetajaga viivad õpilasi erinevatele teatrietendustele, kontsertidele ning näitustele.”

Pillipargi suurus on kooliti erinev. Ühe kooli õppealajuhataja mainis küsitluses koostööd Pärnu linna huvikoolidega ja võimaluse kasutada sealset pilliparki. Õppealajuhatajad tõid välja olemasolevate pillide nimestiku. Küsitlusest selgub, et kuue kooli õpilaste vanemad on ise muretsenud plokkflöödid. Valdavalt kasutatakse endiselt klaverit ja mõningaid rütmipille. Vajadust tuntakse väikekannelde järgi. Kahes koolis on õpetajad muretsenud endale isiklikud kanded, ühes koolis on toimunud kandleprojekt, mille käigus on muretsenud kooli kanded. Ühe kooli õppealajuhataja tõi välja annetuste osa kannelde soetamisel. Erinevates koolides kasutatakse üksikuid Orffi instrumente, õpetajate ning õpilaste isiklikke kitarre ning viiuleid.

Õppealajuhatajate küsitluses nr 4 andis ülevaate kui palju on kool panustanud ressursi pillipargi täiendamiseks kolme aasta jooksul I kooliastmes.

Joonis 4. Pillipargi täiendamine kolme aasta jooksul

Viimase kolme aasta jooksul on koolid leidnud erinevaid võimalusi pillipargi täiendamiseks. Majanduslikult on koolide panus pilliparki erinev: kolmes koolis ei ole kulutatud pillide soetamisele, üks kool on kasutanud laulupeo kollektiivitoetust pillipargi täiendamiseks. Veel nimetati ühe kooli nelja naturaalkitarri saamist erinevate projektide ja konkursside raames. Viies koolis panustati rahaliselt pilliparki erinevalt: 150 €, 200 €, 250 €, 1000 € ja üks kool üle 5000 euro.

Õpilased on osalenud erinevate tegevuste kaudu pillipargi täiendamisel valmistades ise lihtsamaid rütmipille (kõlapulgad), kandleid. Kahes koolis pole viimase 3 aasta jooksul soetatud juurde ühtegi pilli. Nelja kooli on soetanud erinevaid rütmipille, kaks kooli on täiendanud pilliparki plokkflöötidega, üks kool soetas 2 komplekti käsikellasid.

Õppealajuhatajad tõid välja uue muusika ainekava rakendumisega positiivsed ja negatiivsed tegurid. Üheks negatiivseks teguriks uue muusika ainekava rakendumise osas peetakse vähest instrumentide olemasolu. Ühe kooli õppealajuhataja arvas, et rahapuudus on pidur, kuid leidlikkus on võti. Anda võimalus lastel ise meisterdada pille ja see on suur rõõm.

Tabel 1. Küsimustikule vastanud õppealajuhatajad

Positiivne	Negatiivne
Vanemad on nõus panustama laste pilliõppesse Huvi tõus muusikaõpetuse tundide vastu Kooli juhtkonna vastutulek koolitustele saatmise osas Rohkem õppekäike Õpilaste omalooming Rõhk pilliõppel Laste leidlikkus pillide valmistamisel	Vananenud õpikud Orffi - instrumentarium puudulik Väike repertuaar Pillid puuduvad Raha nappus

Tabelis 1 toon välja positiivsed ja negatiivsed tegurid, mis on kaasnud koolides uue muusika ainekava rakendamisega. Küsitluses selgus, et koolides oodatakse linnalt rahalist abi pillide soetamisel, üks kool tõi konkreetselt välja instrumendid, mille ostmiseks oleks abi vaja. Kahe kooli õppealajuhatajad arvasid, et vaja oleks muusikaõpetajatele koolitusi ning kogemuste vahetamist.

Kahes koolis hindasid õppealajuhatajad pilliõppe väga heaks. Kuue kooli õppealajuhatajad hindasid pilliõppe rahuldavaks või heaks. Ühes koolis pole pillide puudusel pilliõpe käivitunud, ühes koolis toimib pilliõpe rütmipillide tasandil. Õppealajuhatajad tõid välja õpetajate ja laste huvi antud teema vastu, õpilaste esinemisvõimaluste laienemise kooliüritustel.

Lisasoovidenä mainisid õppealajuhatajad, et muusikatunde võiks rohkem olla ning koolil oleks võimalus pille soetada.

Vastustes selgus, et ettetulevaid probleeme on lahendatud koostöös lapsevanemate ning koolide tööõpetusõpetajatega. Küsimustikes toodi välja erinevaid positiivseid aspekte, mis kaasnesid pilliõpetuse sissetoomisega õppekavadesse. Intervjuudes uuriti, millest sõltub pillipargi suurus ja instrumentide valik. Selgus, et valdavalt kasutatakse plokkflööti ning erinevaid rütmipille. Huvi on väikekannelde kasutamise vastu. Peamise probleemina toodi küsitluses välja majanduslikud aspektid, mis takistavad soetamast kallimaid ja kvaliteetsemad pille.

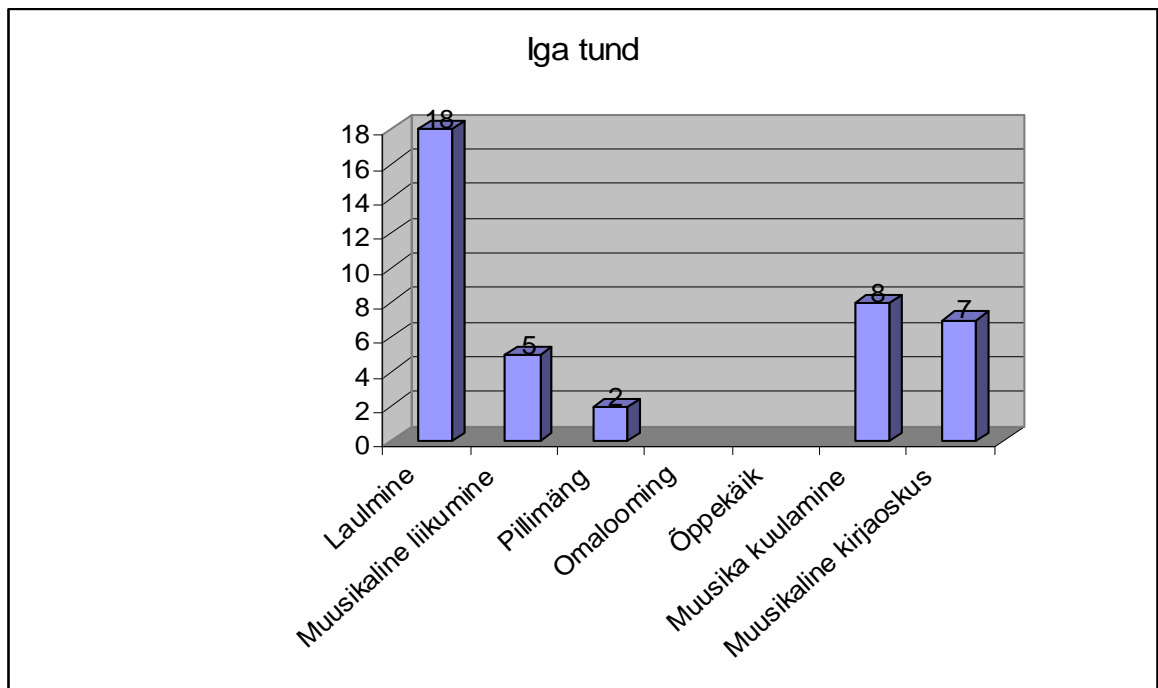
3.2. Muusikaõpetajate küsitluste tulemused

Küsitlusest selgus, et põhikooli I kooliastme muusikaõpetust annavad õpilastele 18 naisõpetajat ja üks meesõpetaja.

Küsimusele nr 5 (vt *lisa 2*) vastasid 14 muusikaõpetajat, et uus (2011) muusika ainekava on koolis täielikult rakendunud ning viis vastasid osalisena. Peamise probleemina täielikul üleminekul uuele õppekavale, toodi välja pillide puudus või vähesus. Mainiti uue õppekava järgi koostatud õpikute hilinemist.

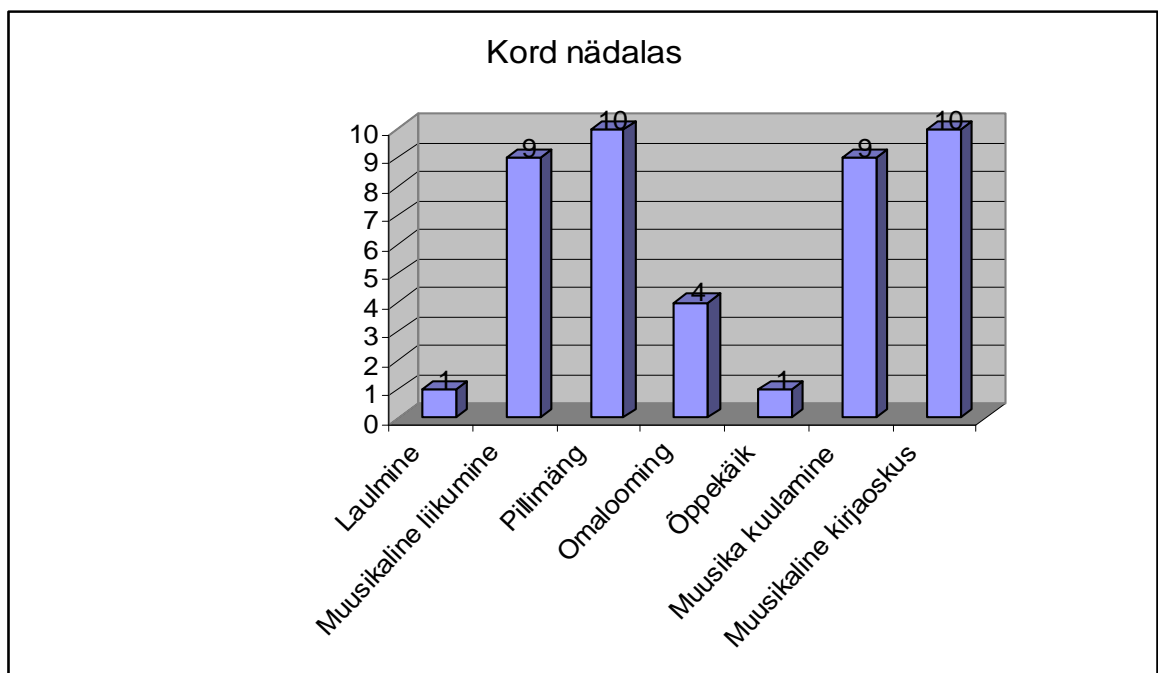
Muusikaõpetustundide toimumise sagedus selgus muusikaõpetaja küsimusest nr 6 (vt *lisa 2*). Muusikaõpetusetunde toimub Pärnu linna üldhariduskoolide I kooliastmes muusikakallakuga kõigis klassides kolm tundi nädalas. Tavaklassides toimub kaks tundi nädalas, ühes koolis toodi välja II klassi erisus, kus toimub üks tund nädalas. Lihtsustatud õppekava järgi töötavas klassis toimub üks muusikatund nädalas.

Küsimuses nr 7 (vt *lisa 2*) pandi pingeritta tähtsuse järjekorras muusikalised tegevused ja märgiti muusikaliste tegevuste kasutamise sagedus muusikaõpetuse tundides I kooliastmes. Esimesele osale küsimuses vastasid 19 muusikaõpetajast üheksa. Võib oletada, et osadele vastajatele ei olnud küsimus arusaadav või ei pidanud seda oluliseks. Üheksa vastanust muusikaõpetajast pidasid laulmist kõige tähtsamaks muusikaliseks tegevuseks, teiseks jäi muusikaline liikumine. Ühtviisi kolmandaks muusikaliste tegevuste pingereas jäid pillimäng ja muusika kuulamine. Neljandaks märgiti muusikaliste tegevuste pingereas muusikaline kirjaoskus, viiendaks omalooming ning viimasele kohale jäi õppekäik.

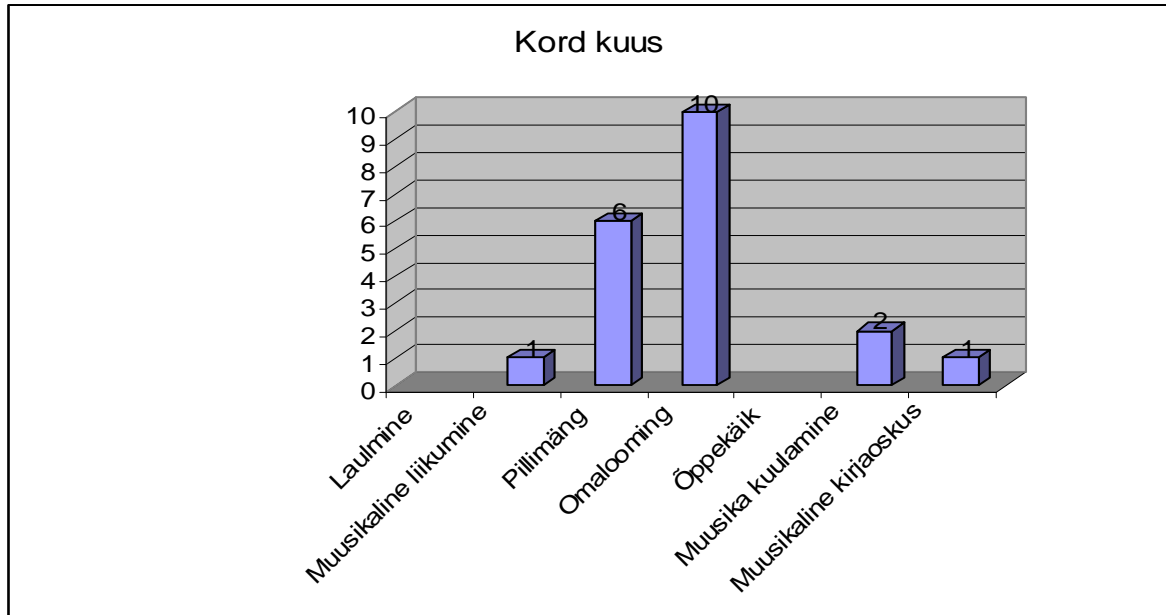
Joonis 5. Igapäevaste muusikaliste tegevuste kasutamise sagedus muusikaõpetuse tundides

Jooniselt 5 nähtub, et õpitegevustena kasutavad laulmist iga tund 18 muusikaõpetajat, kaheksa kasutavad muusikategevuses muusika kuulamist ning seitse tegelevad muusikalise kirjaoskusega.

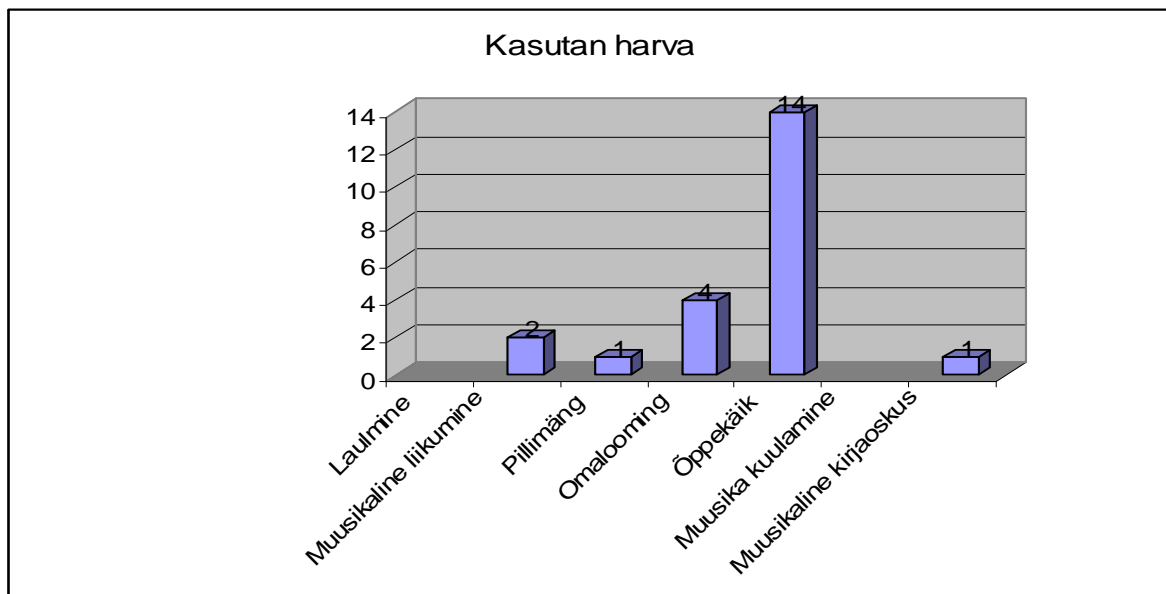
Joonis 6. Kord nädalas toimuvad muusikalised tegevused

Muusikategevustest peavad muusikaõpetajad oluliseks pillimängu, muusika kuulamist ja muusikalist kirjaoskust. Küsitluse punktis nr 9 pidasid pillimängu õpetamist tähtsaks 14 muusikaõpetajat, kuid töid puuduseks välja kesise pillipargi ning sellepärast ei pea võimalikuks iga tund pilliõppega tegelda.

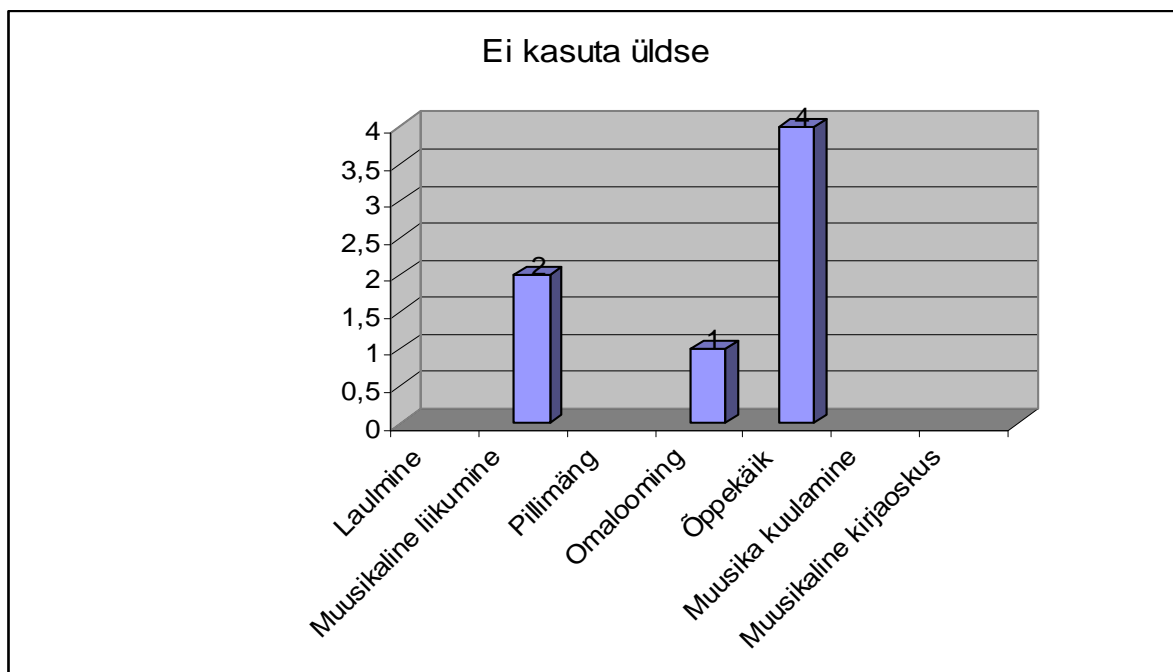

Joonis 7. Kord kuus toimuvad muusikalised tegevused

Vähem kasutavad oma tegevustes muusikaõpetajad õppekäike, omaloomingut ja muusikalist liikumist.

Joonis 8. Harva toimuvad muusikalised tegevused

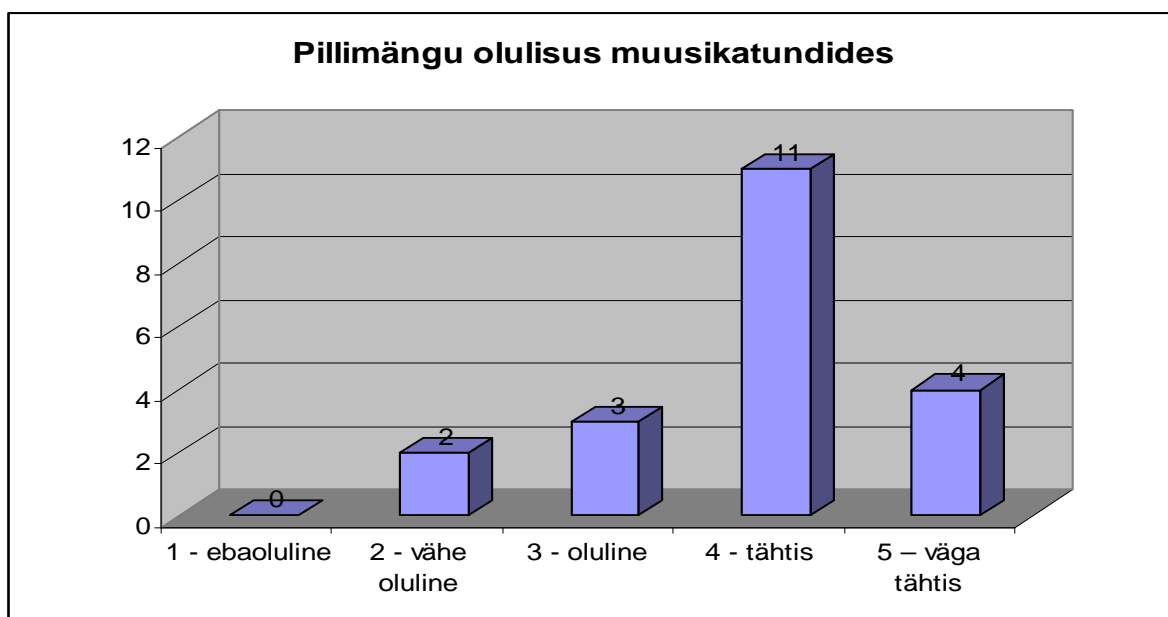

Joonis 9. Muusikalised tegevused mida ei kasutata

Õppekäike planeeritakse 14 muusikaõpetajate poolt harva, neli muusikaõpetajat ei planeeri õppekäike üldse. Muusikalist liikumist ei kasuta üldse kaks muusikaõpetajat ning omaloomingut ei kasuta üldse üks muusikaõpetaja.

Pillimängu õpetamise olulisemate punktidenä toodi 8 (vt lisa 2) küsimuse vastustena kõige enam välja, et paranevad sotsiaalsed oskused, mis väljenduvad ansamblimängu oskuses ja lapsed tunnevad rõõmu ühisest musitseerimisest. Muusikaõpetajad töid välja pillimängu õppimisega kaasneva aju poolkerade vahelise koostöö, mis toetab lapse üldist arengut ja koordinatsiooni. Oluliseks peeti veel loovuse ja rütmitunde arengut, noodikirja õppimist, kuulamisoskust, emotsionaalset tuge lapsele. Üksikult mainiti eelnimetatutele lisaks plokkflöödi kasulikkust õige hingamise toetajana.

Muusikaõpetajate küsitluses nr 9 (vt lisa 2) hindasid muusikaõpetajad 5- skaalal pillimängu tähtsust muusikatundides I kooliastmes. Järgneval joonisel nr 10 toon välja tulemused.

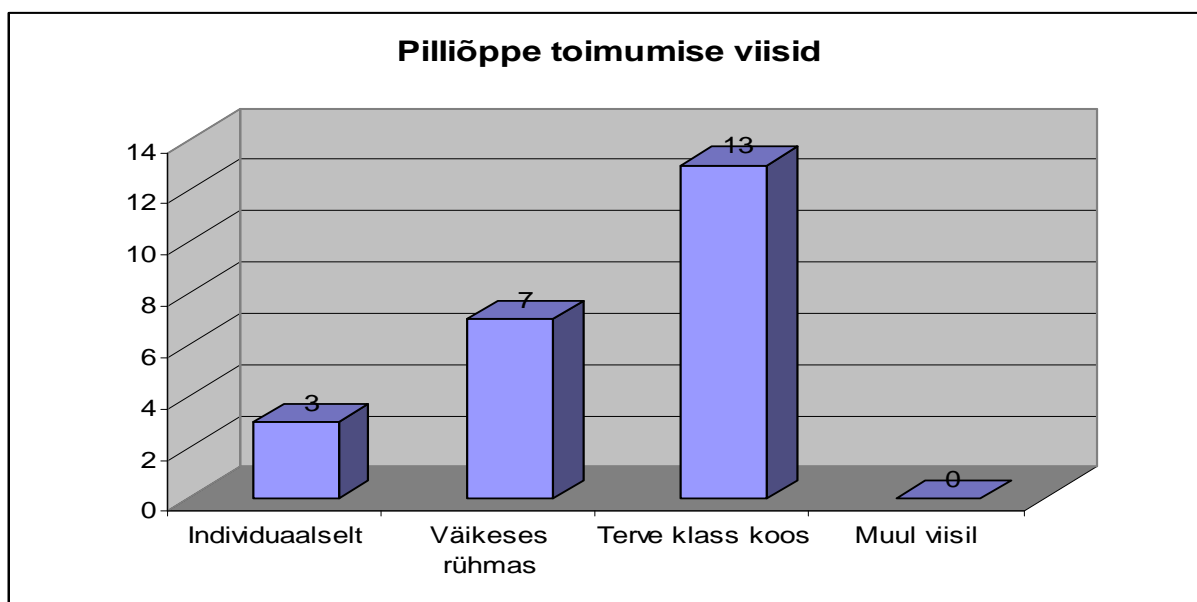

Joonis 10. Pillimängu olulisus

Küsitlusest selgus, et 11 muusikaõpetajat peavad tähtsaks, neli väga tähtsaks pillimängu muusikatundides. Muusikaõpetajate arvates võib pillimäng koolis avada tee selliste vabaajategevuste juurde, mida lapsed saavad nautida kogu elu vältel. Kolm muusikaõpetajat peavad pillimängu oluliseks, kuid ei pea võimalikuks iga tund pillimänguga tegelda, tuues põhjuseks palju muid teemasid ja pillipargi kesisust. Vähe oluliseks pidasid pilliõpet kaks muusikaõpetajat, põhjendades pillimängu mitte omandamises.

Küsimusele punktis nr 10 (vt *lisa 2*) vastustest selgus, millistel pilliõpetamise kursustel on muusikaõpetajad osalenud ja mida õpitust on rakendatud muusikaõpetuses. Populaarsemaks osutus kitarrikursus, milles osalesid üheksa muusikaõpetajat. Seitse muusikaõpetajat on läbinud 6 -keelse väikekandle kursuse ning kuus plokkflöödi kursuse. Veel on osalenud üks muusikaõpetaja klaveri, üks akordioni ning üks löökpilli kursustel. Ühelgi koolitusel ei ole osalenud neli muusikaõpetajat. Nendest üks muusikaõpetaja näeb kursustele minemise mõtet siis, kui koolis on olemas vajaminev pillipark. Muusikaõpetajad rakendavad pilliõpetamise kursustel õpitut võimaluste piires. Pillimängu kasutatakse sageli muusikatunnis saatepilliks lauludele ja liikumisele.

Vastates küsimusele nr 11 (vt *lisa 2*) toodi välja, kuidas toimub pilliõpe muusikatundides.

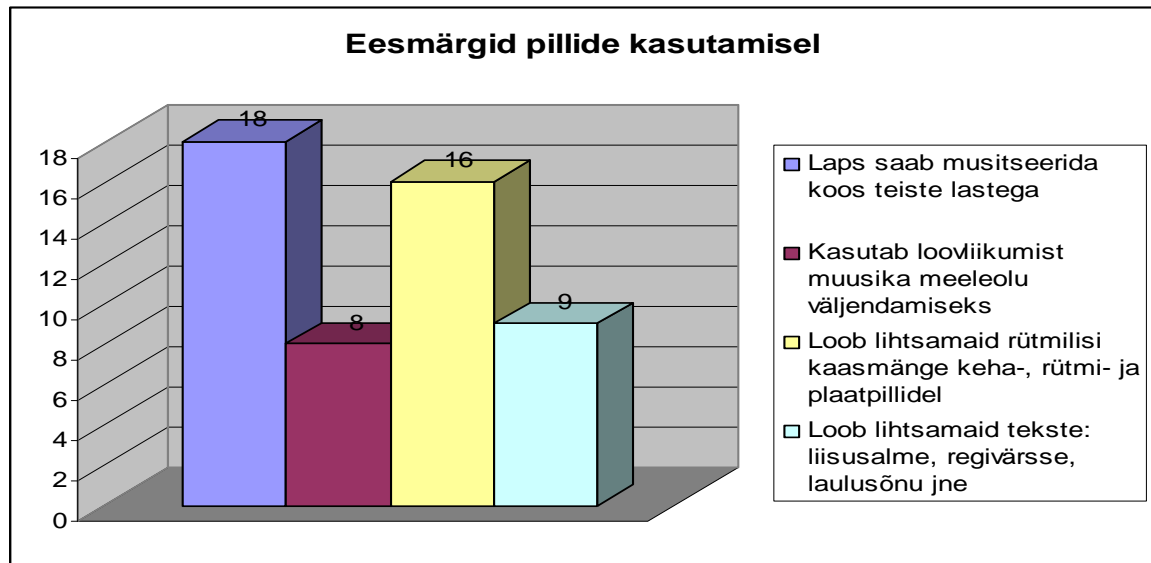

Joonis 10. Pilliõppe toimumise viisid

Vastusest selgus, et pilliõpe toimub kõige enam terve klassiga koos st. kõik õpilased ja väikse rühmaga. Kõige vähem toimub pilliõpe individuaalselt. Selgus, et plokkflööti õpetatakse terve klassiga koos või väikeses rühmas. Ühes koolis pilliõpe ei toimu, põhjuseks pillipargi puudumine.

Vastates küsimusele 12 (vt lisa 2), mis puudutas pillideõpetamise põhimõtteid ja metoodikat selgus, et pillide õpetamisel kasutatakse R. Pätsi õpikuid, Kristo Käo kitarril õpikut, Tuuli Jukk plokkflöödi õpikut. Lähtutakse Carl Orffi pedagoogika käsitlusest ja Zoltan Koday metoodikast. Tegutsetakse põhimõttel, et õpilane tunneks musitseerimisest rõõmu. Vastustes toodi välja lapsest lähtuvust, täpsemaid põhimõtteid välja ei toodud.

Analüüsides küsimustiku 13 (vt lisa 2) küsimuse vastuseid, selgusid muusikaõpetajate poolt püstitatud peamised eesmärgid pillide kasutamisel muusikatundides.

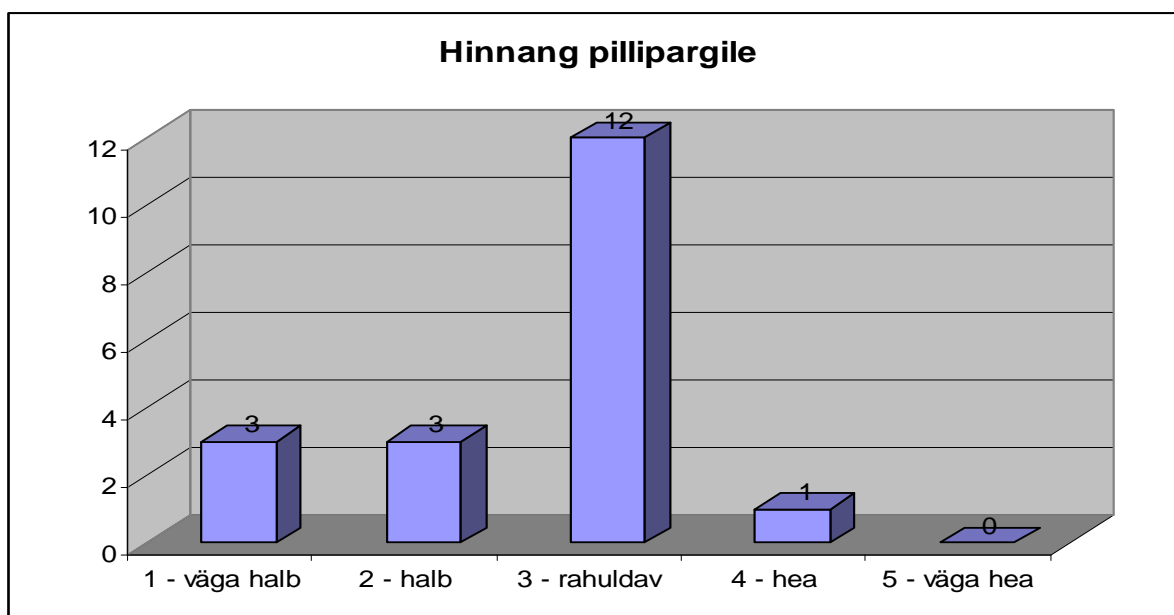

Joonis 11. Olulisemad eesmärgid pillide kasutamisel

Muusikatundides pillide kasutamisel püstitatud eesmärkidest pidasid 18 muusikaõpetajat oluliseks, et laps saab musitseerida koos teiste lastega. Teiseks oluliseks püstitatud eesmärgiks arvasid 16 muusikaõpetajat, et laps loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Ühtviisi oluliseks pidasid pillide kasutamisel püstitatud eesmärkidest üheksa muusikaõpetajat, et laps loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu ning kaheksa muusikaõpetajat arvasid, et laps kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Küsimuse nr 14 (vt lisa 2) punkti vastustes nimetasid muusikaõpetajad kõige enam pilliõppe toetamist esinemisvõimaluste kaudu koolis aktustel, kontsertidel, pidudel. Muusikaõpetajad pidasid oluliseks pilliõppe toetamisel kontsertide ja teatri külastusi. Neli muusikaõpetajat nimetasid erinevaid toimivaid pillimängu koosseise: plokkflöödiansambel, väikekandleansambel, puhkpilliorkester. Mudilaskooris osalemine märgiti ära kahe muusikaõpetaja poolt. Üks muusikaõpetaja märkis, et nende kooli õpilased käivad 1x nädalas pilliõppes Pärnu Kunstide Majas. Ühe muusikaõpetaja küsitlusest selgus, et nende koolis toimub plokkflöödiõpe Pärnu muusikakooli õpetaja juhendamisel. Üks muusikaõpetaja tõi välja muusikaloengu kasutamise instrumentide tutvustamiseks. Küsitluses selgus, et paljud õpilased Pärnu linnas osalevad muusikakoolis ja ka muudes huvialakoolides pilliõppes.

Muusikaõpetajad andsid 15 (vt lisa 2) küsimuses hinnangu 5-sel skaalal muusikaõpetustundides vajaminevale instrumentariumile.

Joonis 12. Hinnang pillipargile

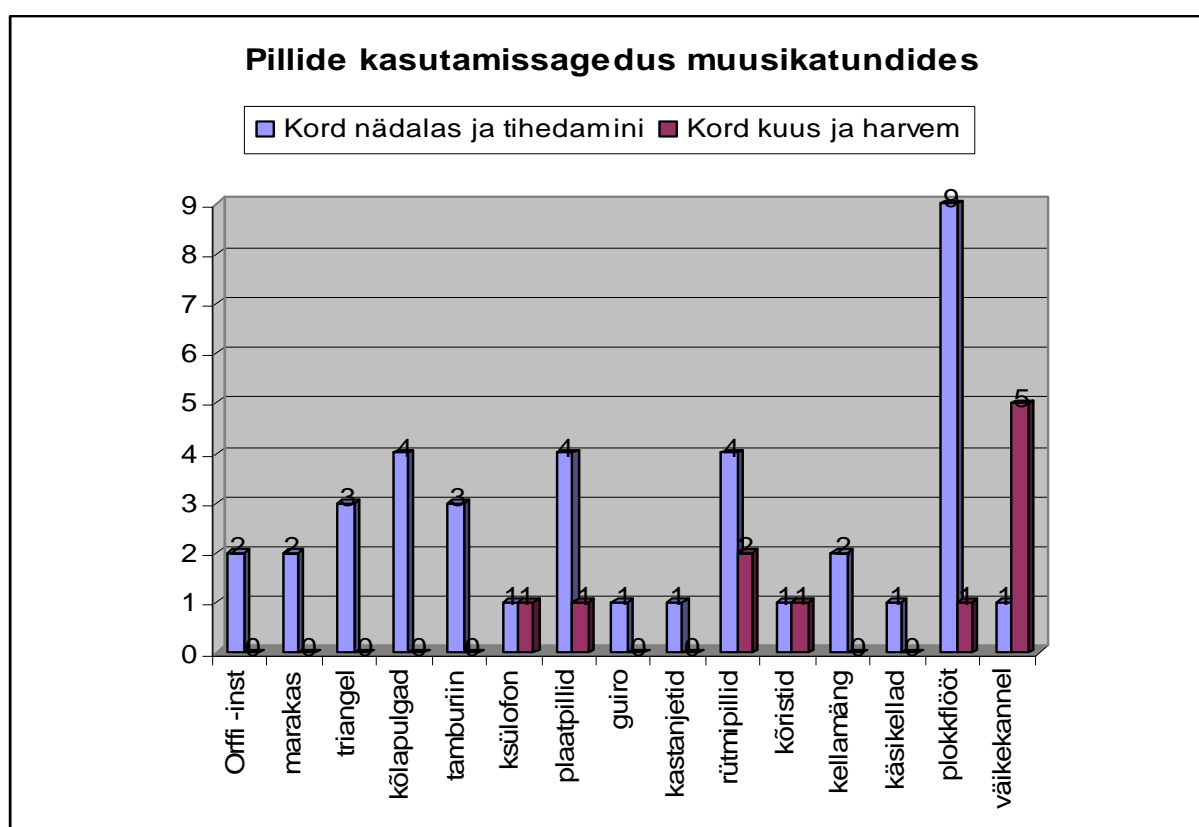
Muusikaõpetustundides vajaminevat instrumentaariumit hinnati enamikus muusikaõpetajate poolt rahuldavaks. Väga heaks ei hinnanud instrumentaariumi ükski muusikaõpetaja. Ühe kooli muusikaõpetaja andis hinnangu hea ning soovis täiendada instrumentaariumi väikekanneldega. Hinnangu väga halb andsid kolm muusikaõpetajat ning tõid põhjuseks pillide puuduse. Kolm muusikaõpetajat hindasid olemasolevat instrumentaariumi halvaks. Madala hinnangu põhjuseks toodi välja kesine pillide valik või vajaminevate pillide puudus. Küsitlusest selgub, et tuntakse puudust uues õppekavas vajaminevatest pillidest: väikekanneldest, Orffi - instrumentidest.

Järgmise küsimuse nr 16 (vt lisa 2) vastuses ilmnes vastuolu eelneva 15 küsimuse vastusega, kus ilmselg, et seitse muusikaõpetajat pidasid kooli instrumentaariumi piisavaks uue õppekava eesmärkide täitmiseks, seitse muusikaõpetajat ebapiisavaks. Kahtlevale seisukohale instrumentaariumi valikus eesmärkide täitmisel jäid viis muusikaõpetajat.

Muusikaõpetajate küsitluses nr 17 (vt lisa 2) vastustes selgus, mille põhjal teevad muusikaõpetajad pillide valiku muusikatundides. Õpetajad teevad valiku koolis olemasolevate pillide põhjal, peamiselt nimetati küsitluses plokkflööte ja erinevaid rütmi- ja plaatpille. Muusikatundides kasutatavate pillide valiku teeb muusikaõpetaja lähtuvalt tunni eesmärgist, käsitletavast teemast, laulu iseloomust ja pillide sobivusest. Üks õpetaja nimetas, et kasutab ainult üht liiki pille kõigis tundides.

Vastates küsimusele 18 (vt *lisa 2*) selgus, et pillimängu kasutamine tundides on kooliti erinev. Kümme muusikaõpetajat tõi küsitluses välja, et kasutavad pillimängu laulu ja astmetega laulude saatmiseks. Ansambli mängu saateks ja kooritegevuse toetamiseks kasutavad pille seitse õpetajat. Kuus õpetajat nimetasid pillimängu kasutamist improvisatsiooni ja omaloomingu esitamisel. Rütmi mängude ja –harjutuste sooritamisel kasutavad viis muusikaõpetajat pillimängu. Neli õpetajat saadavad pillidel muusikalist liikumist, tantse ja mängu. Esinemisvõimalusi lavastustes, pidudel ja kontsertidel pillimänguga pakuvad neli õpetajat.

Muusikaõpetajate küsitluse 19 (vt *lisa 2*) punktis tõid muusikaõpetajad välja enam kasutatavad muusikainstrumentid üldhariduskooli I kooliastmes.

Joonis 13. Pillide kasutamissagedus

Muusikaõpetajad said nimetada muusikainstrumente vabalt, siis osad nimetasid Orffi instrumentariumi ja osad nimetasid kõiki neid pille eraldi. Esitatud on pillid tabelis vastavalt muusikaõpetajate mainingutele.

Tabel 2. Pillide kasutamise sagedus muusikatundides

Pilli nimetus	Iga tund	Kord nädalas	Kord kuus	Kasutan harva
Orffi -inst	1	1		
marakas		2		
triangel		3		
kõlapulgad	1	3		
tamburiin		3		
ksülofon		1		1
plaatpillid	1	3	1	
guiro		1		
kastanjetid		1		
rütmipillid	1	3	2	
kõristid		1		1
kellamäng	1	1		
käsikellad		1		
plokkflööt	2	7		1
väikekannel		1	3	2

Küsitlusest selgus, et iga tund kasutavad muusikaõpetajad põhipillina klaverit, harvem kitarr ja akordioni. Kõige sagedamini kasutavad muusikaõpetajad muusikatundides Orffi instrumentariumi. Üks muusikaõpetaja kasutab kord nädalas muusikatunnis musitseerimiseks õpilaste poolt valmistatud rütmipille. Tihedamini õpetavad plokkflööti üheksa muusikaõpetajat, harva üks muusikaõpetaja. Väikekannelt õpetatakse erineva sagedusega: kord nädalas üks muusikaõpetaja, harvem viis muusikaõpetajat. Plokkflöödi ja väikekandle vähese õpetamise põhjuseks tuuakse välja pillide puudumist.

Küsimuse nr 20 (vt lisa 2) vastusest selgus, et tundides on pille valmistanud koos õpilastega üheksa muusikaõpetajat, 10 muusikaõpetajat pole seda võimalust proovinud. Koduse ülesandena on muusikaõpetajad palunud lastel pille valmistada kahel juhul, ühes koolis valmistas poiste tööõpetusõpetaja keskmise astme poistega kõlapulki ja kastanjette. Valmistatud on üllatusmunadest, wc- paberi rullist, pabertaldrikust taldrikpille, marakaid, kõristeid, sahistid ja teisi rütmipille.

3.3. Järeldused

Antud uuringu eesmärgiks on anda ülevaade muusikainstrumentide valikust ja kasutamisest Pärnu linna üldhariduskoolide I kooliastmes ning koolide valmisolekust õpetada kooli muusikatundides lisaks laulmisele ka muusikainstrumentide käsitlemist. Uuringu tulemusena võib väita, et koolide varustatus Pärnu üldhariduskoolides on erinev. Uurimuses selgus, et enamasti muusikaõpetajatest on üle läinud uuele õppekavale. Osaliselt uuele õppekavale üle läinud muusikaõpetajad tõid põhjuseks pillide vähesuse ning uute õpikute ilmumise hilinemise. Uuringu tulemustele toetudes selgus, et üksikute eranditega toimub üldhariduskoolide I kooliastmes muusikaõpetuse tunde kaks korda nädalas. Muusikalistest tegevustest tunnis pidasid pooled vastanud muusikaõpetajat kõige tähtsamaks laulmist, teisena mainiti muusikalist liikumist. Seejärel peeti võrdselt oluliseks pillimängu ja muusika kuulamist. Nendele tegevustele järgnesid pingereas muusikaline kirjaoskus, omalooming ja kõige vähemtähtsaks peeti õppekäiku. Suurem osa vastanuist pidasid pillimängu oluliseks, kuid puudusena toodi välja pillide vähesus koolis ning sellest tingituna ei pea võimalikuks iga tund pillimänguga tegeleda. Õpetajate nägemuses paranevad pillimängu abil õpilaste sotsiaalsed oskused ning laste üldine areng ja koordineerimine.

Pooled vastanud muusikaõpetajad on läbinud kitarrikursuse, 6-keelse väikekandle ja plokkflöödi kursuse. Mõned muusikaõpetajad on osaletud klaveri, akordioni ning löökpilli kursustel. Metoodikatest kasutatakse pillide õpetamisel R. Pätsi õpikuid, Kristo Käo kitarril õpikut, Tuuli Jukk plokkflöödi õpikut. Lähtutakse Carl Orffi pedagoogika käsitlest ja Zoltan Kodaly metoodikast. Tegutsetakse põhimõttel, et õpilane tunneks musitseerimisest rõõmu. Vastustes toodi välja lapsest lähtuvust, täpsemaid põhimõtteid välja ei toodud. Pilliõpe toimub Pärnu linna üldhariduskoolide I kooliastmes kõige enam terve klassiga koos st. kõik õpilased ja väikse rühmaga. Kõige vähem toimub pilliõpe individuaalselt. Selgus, et plokkflööti õpetatakse terve klassiga koos või väikeses rühmas. Ühes koolis pilliõpe ei toimu, põhjuseks pillipargi puudumine. Muusikaõpetajate poolt nimetati erinevaid toimivaid pillimängu koosseise: plokkflöödiansambel, väikekandleansambel, puhkpilliorkester. Mudilaskooris osalemine märgiti ära paari muusikaõpetaja poolt. Ühe kooli õpilased käivad üks kord nädalas pilliõppes Pärnu Kunstide Majas. Ühes koolis toimub plokkflöödiõpe Pärnu muusikakooli õpetaja juhendamisel. Küsitluses selgus, et paljud õpilased Pärnu linnas osalevad muusikakoolis ja ka muudes huvialakoolides pilliõppes.

Muusikaõpetustundides vajaminevat instrumentaariumit hinnati muusikaõpetajate poolt rahuldavaks. Väga heaks ei hinnanud instrumentaariumi ükski muusikaõpetaja. Kuus muusikaõpetajat hindasid olemasolevat instrumentaariumi halvaks või väga halvaks. Madala hinnangu põhjuseks toodi välja kesine pillide valik või vajaminevate pillide puudus. Küsitlusest selgub, et tuntakse puudust uues õppekavas vajaminevatest pillidest: väikekanneldest, Orffi - instrumentidest. Vastuolu ilmnes vastustes, mis puudutasid pillipargi sobivust õppekava eesmärkide täitmiseks. Kui eelnevates väidetes tõid muusikaõpetajad probleemina välja pillide vähesuse, siis selgus, et osad muusikaõpetajad pidasid kooli instrumentaariumi piisavaks uue õppekava eesmärkide täitmiseks, osad muusikaõpetajad ebapiisavaks. Kahtlevale seisukohale instrumentaariumi valikus eesmärkide täitmisel jäid mõned muusikaõpetajad. Tundides ning tunnivälistes tegevustes kasutatavate pillide valiku teevad muusikaõpetajad valiku koolis olemasolevate pillide põhjal, peamiselt nimetati küsitluses plokkflööte ja erinevaid rütmi- ja plaatpille. Muusikatundides kasutatavate pillide valiku teeb muusikaõpetaja lähtuvalt tunni eesmärgist, käsitletavast temast, laulu iseloomust ja pillide sobivusest. Pooled muusikaõpetajad tõid küsitluses välja, et kasutavad pillimängu laulu ja astmetega laulude saatmiseks. Enamus muusikaõpetajaid kasutavad pille ansamblimängu saateks ja kooritegevuse toetamiseks. Mõned muusikaõpetajad nimetasid pillimängu kasutamist improvisatsiooni ja omaloomingu esitamisel. Rütlimängude ja –harjutuste sooritamisel kasutavad mõned muusikaõpetajad pillimängu. Enamus muusikaõpetajad saavad pillidel muusikalist liikumist, tantse ja mängu. Õpilastele pakutakse pillimänguga esinemisvõimalusi lavastustes, pidudel ja kontsertidel. Kasutatavatest pillidest oli ülekaalukalt enim mainitud plokkflööti, millele järgnesid erinevad rütmipillid. Et muusikaõpetajad said nimetada muusikainstrumente vabalt, siis osad muusikaõpetajad nimetasid Orffi instrumentaariumi üldnimetusega ja teine osa muusikaõpetajatest nimetas kõiki neid pille eraldi. Põhipillina nimetati tundides kasutatavatest pillidest klaverit, harvem kitarr ja akordioni. Kõige sagedamini kasutavad muusikaõpetajad muusikatundides Orffi instrumentaariumi. Muusikatunnis musitseerimiseks kasutatakse õpilaste poolt valmistatud rütmipille. Sageli kasutavad plokkflööti üheksa muusikaõpetajat. Väikekannelt õpetatakse erineva sagedusega: kord nädalas üks muusikaõpetaja, harvem viis muusikaõpetajat. Plokkflöödi ja väikekandle vähesuse õpetamise põhjuseks tuuakse välja pillide puudumist.

Muusikaõpetajad ning õppealajuhatajad on positiivselt meelestatud pilliõppe läbiviimiseks, positiivse küljena toodi välja koolielu elavdamine, üritustel esinemisvõimaluste suurenemine. Valdavalt kasutavad muusikaõpetajad muusikatundides erinevaid rütmipille ja plokkflööti. Võimaluse korral kasutaksid muusikaõpetajad enam väikekannelt, mille soetamine jääb raha

puudusel tulevikku. Muusikaõpetajate vastuseid ei mõjutanud vanus, haridusaste ega tööstaaz. Mõjuteguriks pilliõppe läbiviimisel olid üldhariduskooli majanduslikud võimalused ning kooli valmisolek suurendada pilliparki erinevate pillidega. Pilliparki suurust mõjutab kooli majanduslik olukord, mis on üle Pärnu linna erinev. Muusikaõpetajad hindavad uuringu tulemustele toetudes koolide pilliparki rahuldavaks, kuid õppekava eesmärkide täitmiseks piisavaks. Oodatakse suuremat abi koolist väljapoolt. Muusikaõpetajad peavad pillimängu õpetamist kooli I kooliastmes küll oluliseks, kuid laulmisele pööratakse suuremat tähelepanu ja seda peetakse olulisemaks, kui teisi võimalusi õpetada muusikat.

KOKKUVÕTE

Käesoleva uurimistöö eesmärgiks oli välja selgitada tegurid, mille alusel valitakse ja kasutatakse muusikainstrumente Pärnu linna üldhariduskooli I kooliastme muusikatundides. Uurimistöö teoreetiline ja empiiriline osa viidi läbi Pärnu linna koolides ajavahemikus 15.02.2013 – 30.03.2013. Andmete kogumiseks koostati kaks erinevat küsimustikku, mis jagati kõikidele Pärnu linna 10 üldhariduskooli I kooliastme õppealajuhatajatele ja muusikaõpetajatele. Küsimustiku said 10 õppealajuhatajat ning 19 muusikaõpetajat. Tagasi saadi kõik välja jagatud ankeedid, mida autor peab väga positiivseks tulemuseks ja püüab sealt teha järeldused. Empiiriline uurimus põhineb kvalitatiivsel ja kvantitatiivsel uurimisel. Analüüs toimus sisuanalüüsi meetodil. Andmeanalüüsiks kasutati andmetöötlusprogrammi Microsoft Excel.

Uuringu tulemusena selgus, et muusikaõpetajad peavad pillimängu õpetamist kooli I kooliastmes küll oluliseks, kuid laulmisele pööratakse suuremat tähelepanu ja seda peetakse olulisemaks, kui teisi võimalusi õpetada muusikat.

Uuringus püstitatud uurimusküsimustele saadi järgnevad vastused. Pärnu linna üldhariduskoolide I astme muusikaõpetuses on üleminek uuele õppekavale toimunud sujuvalt. Küsitluses selgus, et muusikainstrumentide valik sõltub koolide majanduslikest võimalustest ning huvitatusel panustada pillipargi laiendamisse. Antud valikust sõltub muusikaõpetaja valik pillide õpetamisel. Mõnes koolis on lapsevanemad ise muretsenud lastele plokkflöödid, et täita õppekavas ettenähtud eesmäärke. Mõned muusikaõpetajad kasutavad isiklike vahendeid muusikatundide elavdamiseks ning instrumendiõppe läbiviimiseks. Muusikatundide läbiviimisel kasutatakse R. Pätsi õpikuid, Kristo Käo kitarrilõõpikut, Tuuli Jukk plokkflöödi õpikut. Lähtutakse Carl Orffi pedagoogika käsitlusest ja Zoltan Kodaly meetodikast ning lapsest lähtuvusest. Kõige enam kasutatakse Pärnu üldhariduskoolide I kooliastmes erinevaid rütmipille ning plokkflööte. Vähem kitarrilõõpi ja käsikellasid. Vajadust tuntakse väikekannelde järele. Peamise põhjusena pillimängu õpetamiseks muusikatundides toodi välja õpilaste sotsiaalsete oskuste paranemine ning laste üldine areng.

Uurimuse tulemused edastatakse Pärnu Linnavalitsuse Haridus- ja kultuuriosakonnale ja koolide juhtkondadele, muusikaõpetajatele, et ühiselt teha uurimusest järeldused ning muuta muusikaõpetuse tunnid mitmekesisemaks, loomingulisteks ning leida linnapoolseid võimalusi koolide toetamiseks pillide soetamisel ja pilliõppe läbiviimiseks.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eesti Vabariigi põhiseadus, 1992. Riigi Teataja.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/633949>

Jukk, T. 2008. *Koolimuusika. Rütm, mäng ja muusika*. Põltsamaa.

Leichter, L. 1997. *Muusikaõpetus kogemusi*. Tallinn: Eesti Muusikaakadeemia.

Leivategija, K. 2007. *Mõningaid tähelepanekuid muusikahariduse algastme kohta*. Sirp, 1.06, lk13.

Liimets, A. 2007. *Kas muusikaharidus Eestis on jätkusuutlik?* Sirp, 1.06, lk 13.

Liimets, A., Raudava, R. 2006. *Õpilaste arusaamad muusikast kui õppeainest*. Haridus 1-2.

Renter-Reintamm, H. 2006. *Aktiivõpe muusikatunnis*. Haridus 1-2.

Selke, T. 2007. *Suundumusi eesti üldhariduskooli muusikakasvatuses 20. sajandi poolel ja 21. sajandi alguses*. Tallinna Ülikool.

Pedast Saar, T. 2008. *Õpi- ja õpetamisviisid*. Tartu.

Pullerits, M. 2004. *Muusikaline draama algõpetuses- kontseptsioon ja rakendusvõimalusi lähtuvalt C.Orffi süsteemist*. Tallinna Pedagoogikaülikool.

Mellov, Z. 1999. *Rütmika – loov liikumine*. Tallinn: Koolibri.

Päts, R. 2010. *Muusikaline kasvatus üldhariduskoolis*. Tallinn: Koolibri.

[Põhikooli riiklik õppekava. Eesti Vabariigi Valitsuse, 2011, määrus nr 1.](#)

<https://www.riigiteataja.ee/akt/114012011001> (17.01.2011)

[Põhikooli riiklik õppekava. Ainevaldkond „Kunstiained“, 2011](#)

https://www.riigiteataja.ee/akt/lisa/1140/1201/1001/VV1_lisa6.pdf (17.01.2011)

Toom, T. 2001. Iga inimene on muusik. *Muusikalisest intelligentsusest*. Kooruke ja Iva 2.

Urbel, L. 2011. *Pillimängust muusikatunnis*.

http://www.oppekava.ee/index.php/Pillim%C3%A4ngust_muusikatunnis

Õunapuu, L. 2000. *Üliõpilaste kirjalikud tööd. Metoodiline juhend diplomi-, kursusetöö, referaadi, essee koostamiseks ja vormistamiseks*. Viljandi.

Õunapuu, L. 2010. *Üliõpilaste kirjalikud tööd. Metoodiline juhend magistritöö, seminaritöö, lõputööde, referaadi ja esseede koostamiseks ja vormistamiseks*. Viljandi.

Sloboda, J. A. 2000. *Muusikaline meel. Kognitiivne muusikapsühholoogia*. Tallinn: Scripta Musicalia.

LISAD

Lisa1 Küsimustik õppealajuhatajatele

Lp. Õppealajuhataja

Olen Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia III kursuse koolimuusika üliõpilane. Pöördun Teie poole küsimustikuga, mille eesmärgiks on välja selgitada erinevate muusikainstrumentide valik ja kasutamine Pärnu linna üldhariduskooli I kooliastme muusikatundides. Ankeedi täitjad jäävad töös anonüümseks. Olen tänulik, kui leiate aega järgmistele küsimustele vastamiseks.

Täna Teid abi eest!

Timo Dreimann

1. Kui palju on Teie koolis õpetajaid, kes tegelevad I kooliastmes muusikaõpetusega?

.....
.....

2. Kuidas on muusikaõpetuses I kooliastmes toimunud üleminek uuele muusika ainekavale? Palun selgitage!

.....
.....

3. Milline pillipark on loodud Teie koolis, et täita I kooliastmes muusika ainekavas sätestatud eesmärgid? Palun selgitage!

.....
.....
.....

4. Milliste pillidega on Teie kool täiendanud viimase kolme aasta jooksul pilliparki I kooliastmes?

.....
.....
.....

5. Kui palju on Teie kool panustanud ressursi pillipargi täiendamiseks kolme aasta jooksul I kooliastmes?

.....
.....
.....

6. Nimetage positiivsed ja negatiivsed tegurid, mis on kaasnenud Teie koolis uue muusika ainekava rakendamisega?

.....
.....
.....

7. Millist abi vajab Teie kool omavalitsuselt, et täita uue muusika ainekava eesmäärke pilliõpetuse osas I kooliastmes?

.....
.....

8. Palun andke oma hinnang pilliõppele ja pillipargile Teie koolis I kooliastmes! Palun põhjendage!

.....
.....
.....

Soovite veel midagi lisada

.....
.....

Tänan!

Lisa 2 Muusikaõpetajate küsimustik

Lp. Muusikaõpetaja

Olen Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia III kursuse koolimuusika üliõpilane. Pöördun Teie poole küsimustikuga, mille eesmärgiks on välja selgitada erinevate muusikainstrumentide valik ja kasutamine Pärnu linna üldhariduskooli I kooliastme muusikatundides. Ankeedi täitjad jäävad töös anonüümseks. Olen tänulik, kui leiate aega järgmistele küsimustele vastamiseks.

Tänan Teid abi eest!

Timo Dreimann

Küsimustikku täites palun tõmmake sobivale variandile ring ümber, tehke mäрге sobivasse kastikesse või kirjutage oma vastus punktiirjoonele.

1. Kas olete: mees või naine? M N

2. Teie vanus?

a) 20-29 a b) 30-39 a c) 40-49 a d) 50-60 a e) üle 60 a

3. Milline on Teie haridus?

Erialane kõrgharidus			Muu haridus
Bakalaureus	Magister	Keskeriharidus
		
		

4. Kui kaua olete töötanud üldhariduskooli I kooliastme muusikaõpetajana?

a) Kuni 5 a b) 6-10 a c) 11-15 a d) 16-20 a e) 21-25 a f) üle 26 a

5. Kas Teie koolis on rakendunud uus (2011) muusika ainekava? Palun selgitage, kui vastasite ei või osaliselt!

Jah Ei Osaliselt

.....

6. Mitu tundi muusikaõpetust nädalas toimub Teie koolis I kooliastmes:

Vali variant Teie koolis	I klassis (tundide arv)	II klassis (tundide arv)	III klassis (tundide arv)
Muusikakallakuga klass			
Tavakooli klass			
Muu kallakuga klass			

7. Palun pange pingeritta Teie arvates (1-7) tähtsuse järjekorras muusikalised tegevused ja märkige nende kasutamise sagedus (tehke rist sobivasse lahtrisse), muusikaõpetuse tundides I kooliastmes ?

Muusikalised tegevused		iga tund	kord nädalas	kord kuus	kasutan harva	ei kasuta üldse
	Laulmine					
	Muusikaline liikumine					
	Pillimäng					
	Omalooming					
	Õppekäik					
	Muusika kuulamine					
	Muusikaline kirjaoskus					

8. Tooge palun välja 3 mõtet, miks peaks Teie arvates pillimängu õpetama? Palun põhjendage!

.....
.....
.....

9. Palun hinnake 5-sel skaalal kui võrd tähtis on Teie arvates pillimäng muusikatundides I kooliastmes? (ebaoluline – 1...väga tähtis – 5) 1 2 3 4 5 Palun põhjendage!

.....
.....
.....

10. Millistel pilliõpetamise kursustel olete osalenud ja mida õpitust olete rakendanud oma muusikaõpetuses?

.....
.....
.....

11. Kuidas toimub pilliõpe Teie juhendamisel?

a) individuaalselt b) väike rühm c) terve klass koos st. kõik õpilased d) muul viisil

.....
.....

12. Millised põhimõtted ja metoodika olete võtnud aluseks pillide õpetamisel? Palun nimetage neid!

.....
.....

13. Millised on Teie poolt püstitatud peamised eesmärgid pillide kasutamisel muusikatundides?

- a) laps saab musitseerida koos teiste lastega;
- b) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks;

c) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

d) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;

Soovite ise juurde lisada

.....
.....

14. Nimetage milliste tunniväliste tegevustega toetatakse pilliõpet Teie koolis I kooliastmes?

.....
.....
.....

15. Palun hinnake 5-sel skaalal oma muusikaõpetustundides vajaminevat instrumentaariumi! Palun põhjendage oma hinnangut! (väga halb – 1...väga hea – 5)

1 2 3 4 5

.....
.....
.....

16. Kas Teie kooli instrumentaarium võimaldab täita uue muusika ainekava eesmärke?

Jah, Ei Kui ei, siis tooge palun välja põhjused!

.....
.....
.....

17. Mille põhjal teete pillide valiku muusikatundides? Palun põhjendage!

.....
.....
.....

18. Millistes muusikategevustes kasutate pillmängu? Palun nimetage neid!

.....
.....
.....

19. Missuguseid muusikainstrumente ja kui sageli kasutate muusikatundides?

Pilli nimetus	Iga tund	kord nädalas	kord kuus	kasutan harva

20. Kas olete valmistanud õpilastega koos pille? Jah Ei

Kui **jah** siis nimetage neid pille!

.....
.....

Soovite midagi juurde lisada...

.....
.....
.....

Tänan!

SUMMARY

The aim of the present research is to find out factors, on basis of what are used musical instruments chosen and in music lessons in primary school classes of Pärnu schools. Theoretical and empiric part of the research were conducted from 15th of February to 30th of March of 2013 year. Two different questionnaires were composed for collecting data and these questionnaires were given to music teachers and head teachers of 10 schools in Pärnu. Altogether the questionnaire was given to 19 music teachers and 10 head teachers. All the questionnaires that were handed out were answered which is very positive outcome in authors' opinion and conclusions are made on the basis of the answers in the questionnaires. The empiric research is based on qualitative and quantitative method of research. The analysis was done by using the method of content analysis. For data study the author used Microsoft Excel.

The research showed that music teachers consider the teaching of musical instruments in elementary school important, but more attention is put into singing and it is considered more important than other ways to teach music.

The answers follow the questions of research. Transition to new curriculum in first three grades of Pärnu general schools has been smooth. The answers to the questions showed that the selection of musical instruments depends on school's financial possibilities and of the interest of contributing into the expansion of schools collection of musical instruments. The given option designates, how the music teacher teaches music. In some schools parents have obtained recorders for their children to implement the aims of the curriculum. Some music teachers use their personal instruments to enliven the music lessons and to conduct instrument study.

Teachers use different textbooks like textbook from R. Päts, guitar textbook from Kristo Käo and recorder textbook from Tuuli Jukk to conduct music lessons. Teachers base on Carl Orff's pedagogical approach and Zoltan Kodaly's methodology and originating of children. In Pärnu teachers in general schools use most of all recorders and different rhythm instruments while guitars and handbells are less used. Teachers feel the need for little zitters. Teachers noted that the main reasons for teaching musical instruments are improvement of social skills and general development of children.

The outcome of the study will be sent to the Department of Education and Culture of Pärnu City Council, to the administrations of the schools and also to music teachers to make conclusions together and to make teaching of music more varied and creative. Also to find ways to support schools with investments into musical instruments and for supporting instrument studies on behalf of the city.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Timo Dreimann

(sünnikuupäev: 05.08.1990)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

**MUUSIKAINSTRUMENTIDE VALIK JA KASUTAMINE PÕHIKOOLI I
KOOLIASTME MUUSIKATUNDIDES PÄRNU LINNA KOOLIDE NÄITEL**

mille juhendaja on muusikahariduse lektor Tuulike Kivestu

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
 3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, **17.05.2013**